

OECD360 NORGE 2015

• Grønn vekst

• Utdanning

• Regionalt fokus

• Arbeid

• Velferd

• Utvikling

Hvordan gjør Norge det sammenlignet med andre land?

• Økonomi

• Statistikk

• Jordbruk

• Sosial krise

Oppdag

OECDs publikasjoner og tjenester

www.oecd.org/bookshop

www.oecd-ilibrary.org

www.youtube.com/OECDiLibrary

www.twitter.com/OECD_Pubs

www.facebook.com/OECDPublications

Innholdsfortegnelse

Hvordan gjør **Norge** det sammenlignet med andre land?

04	Forord av OECDs generalsekretær Angel Gurría	26	Velferd i Norge
06	Norge og OECD	29	Enhver region kan gjøre det bedre hvis den styres godt
09	Norge i tall	33	Økt betydning av utdanning og kompetanse
13	Økonomi Veien til vekst 	37	Måling av fremgangen mot grønn vekst
17	Skape flere og bedre jobber 	41	Utsikter for landbruket Mat til verden
21	Fra finanskrisen til sosial krise 	45	Utvikling Produktivitet er den neste utfordringen

OECD360

Sammendrag

OECD360 gir deg de nyeste analysene og dataene fra OECDs nøkkelpublikasjoner. Tallrike grafikker illustrerer viktige aktuelle temaer.

• **Utdanning, arbeid, grønn vekst, regionale perspektiver, jordbruk, økonomisk vekst, finanskrisen og dens konsekvenser for samfunnet og utviklingen:** 8 temaer som sammenfatter situasjonen for ditt land og hele den internasjonale arenaen.

Hver artikkel ledsages av to sider med grafikker som fremhever OECD-data fra tre grafikker hentet fra originalpublikasjonen – med StatLinks som gjør at du kan laste ned kildedataene til hver grafikk.

• **Et nærbilde av ditt land:** Sidene «Ditt land i tall» og Better Life-indeksen gjør at du kan se landet opp mot gjennomsnittet for OECD på ulike indikatorer innenfor områder som økonomi, arbeid, velferd, skattlegging og miljøvern.

• **Du og OECD:** Slik det er for hvert medlemsland, har din regjering en permanent delegasjon til OECD, bestående av en ambassadør og diplomater. Sidene som er utarbeidet med deres hjelp, presenterer det historiske overblikket, oversikten over hva vi har oppnådd, samt samarbeidet mellom ditt land og OECD.

Introduksjon

Om OECD

Misjonen til organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) er å fremme en politikk som vil forbedre den økonomiske og sosiale velferden til mennesker rundt om i verden. OECD tilbyr et forum hvor regjeringer kan arbeide sammen for å finne løsninger på felles problemer, dele erfaringer og identifisere den beste praksisen for å fremme en bedre politikk for et bedre liv. I mer enn 50 år har OECD hjulpet til med å utvikle globale standarder, internasjonale konvensjoner, avtaler og anbefalinger på områder som regjeringens kamp mot bestikkelser og korrupsjon, bedriftens samfunnsansvar, utvikling, internasjonale investeringer, skatter, samt miljøet. Samarbeid, dialog, konsens og fagfellevurdering driver organisasjonen idet den søker å innfri sin visjon om en sterkere, renere, mer rettferdig verdensøkonomi og det samme for samfunnet.

Medlemslandene i OECD er: Australia, Belgia, Canada, Chile, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Hellas, Island, Irland, Israel, Italia, Japan, Luxembourg, Mexico, Nederland, New Zealand, Norge, Polen, Portugal, Slovakia, Slovenia, Spania, Storbritannia, Sverige, Sveits, Sør-Korea, Tsjekia, Tyrkia, Tyskland, Ungarn, USA og Østerrike. Den europeiske kommisjonen tar del i arbeidet til OECD. OECD befinner seg i tiltredelsessamtaler med Colombia, Latvia og Russland*. Den har også et næringslivssamarbeid med mer enn 100 andre land, inkludert nøkkelpartnerne Brasil, Kina, India, Indonesia og Sør-Afrika.

www.oecd.org/about

* Aktivitetene knyttet til Russlands tiltredelsesprosess til OECD, er utsatt inntil videre.

Nøkkelressurser i OECD

OECDs hjemmeside:

www.oecd.org

www.oecd.org/Norway

OECDs publikasjoner og data:

www.oecd-ilibrary.org

og data.oecd.org/

OECD Observer:

www.oecdobserver.org/

OECDs blogg:

www.oecdinsights.org

Involver deg

OECD Forum:

www.oecd.org/forum

OECD Global Parliamentary Network:

www.oecd.org/parliamentarians

Twitter: @OECD

#OECD360

Facebook:

www.facebook.com/theOECD

Hvis du ønsker å bestille trykte kopier, vennligst ta kontakt med OECD.Bookshop@oecd.org

Online-versjoner er tilgjengelige på:
www.oecd360.org

Meningene som uttrykkes, og argumentene som benyttes i denne publikasjonen, reflekterer ikke nødvendigvis den offisielle holdningen til OECD eller dens medlemsland. Inkluderingen av materiell i denne publikasjonen fra eksterne kilder, eller lenker til eksterne nettsider, innebærer ikke at OECD gir sitt bifall til eller er ansvarlig for de meninger, ideer og informasjoner som presenteres hos disse. Ved eventuelle uoverensstemmelser mellom det originale materialet fra OECD og oversettelsen, er det utelukkende teksten i det originale materialet som kan regnes som gyldig.

Denne publikasjonen og alle kart som er inkludert her, er uten forbindtlighet med hensyn til statusen på eller suvereniteten til et territorium, til avgrensningen av internasjonale grenser og grenselinjer, og til navnet på et territorium, en by eller et område.

De statistiske dataene for Israel er levert av og underliggjer ansvaret til den relevante israelske myndighet. Bruken av slike data hos OECD er uten forbindtlighet hva angår statusen til Golanhøyden, Øst-Jerusalem og israelske bosetninger på Vestbredden i henhold til internasjonal rett.

Gjengivelsen av reklame i denne publikasjonen innebærer ikke på noen måte at OECD gir sitt bifall til produkter eller tjenester som det refereres til deri. Nevnes bestemte selskaper eller bestemte produkter, innebærer ikke dette at de anbefales fremfor andre av tilsvarende natur som ikke nevnes. Alle varemerker, logoer, servicemerker, kollektive merker, designrettigheter, personrettigheter eller lignende rettigheter som nevnes, brukes eller siteres i brosjyren, er eiendommen til de respektive eierne.

Forord

Bærekraftig og inkluderende vekst: hvordan gjøre det riktig

Angel Gurría
Generalsekretær i OECD
©OECD

Vi har ennå ikke lagt krisen bak oss. Veksten henter seg inn igjen, men for sakte; arbeidsledigheten faller, men ikke tilstrekkelig; økende forskjeller i våre samfunn er en grunn til bekymring; og tilliten til staten og demokratiske institusjoner brytes raskt ned. Regjeringene må raskt utvikle en politikk som gir fremskritt på alle disse områdene, for å sikre at vi holder oss på rett spor mot en bærekraftig og inkluderende vekst.

OECD er i en unik posisjon til å kunne hjelpe regjeringene å klare det umulige, siden organisasjonen i over et halvt århundre har levert data, analyser på alle områder som myndighetene må håndtere – blant annet jordbruk og arbeidsløshet - og anbefalinger vedrørende utdanning, helse, miljø, finans og styring.

Politikk er ikke et mål i seg selv – poenget med en bedre politikk er å gi våre borgere et bedre liv. OECD kan vise regjeringene ikke bare hvordan de ulike sektorene gjør det i deres egne land, men også hvordan andre land presterer, og sammen kan vi bruke denne informasjonen til å identifisere beste praksis, som igjen kan hjelpe oss til å utforme en bedre politikk.

OECD360 samler et utvalg av de nyeste OECD-funnene innenfor nøkkelområder som arbeidsmarked, arbeidsledighet, vekst og utdanning, i tillegg til et overordnet bilde av økonomien og den individuelle velferden i de ulike landene. Det byr på nasjonale data og setter disse i perspektiv, opp mot den samlede konteksten som OECD gir. Ut over dette gir OECD360 oss også muligheten til å se hvordan ulike områder forholder seg til hverandre – for eksempel viser det hvordan et lands utdanningssystem presterer i forhold til sine likemenn – men også hvordan utdanning er nøkkelen til muligheten for å finne en god jobb i en tid hvor arbeidsledigheten blant unge er høy.

Dette magasinet gir deg de nyeste OECD-analysene på veien videre innenfor en rekke nøkkelområder, inkludert organisasjonens ypperste analyser når det gjelder å takle noen

av de mest presserende utfordringene vårt samfunn står overfor: Hvordan kanalisere sosial støtte til dem som virkelig trenger det, og sikre at belastninger på det offentlige budsjettet ikke underminerer dekningen og kvaliteten på viktige tjenester som helse og utdanning? Hvordan skape flere og bedre jobber, og hvordan fremme de ferdighetene som arbeidsmarkedet vil ha behov for i nærmeste fremtid? Hvordan oppmuntre til en vekstmodell som skaper muligheter for alle og ikke utelater noen? Hvordan bevege oss mot en lav-karbon grønn økonomi som forbedrer våre levestandarder uten at dette går på bekostning av fremtidige generasjoner?

«**OECD er stolt av å jobbe med og for Norge. Sammen kan vi fremme en bedre politikk for et bedre liv, både lokalt og over hele verden.**»

Disse temaene er viktige for alle regjeringer. OECD arbeider sammen med sine medlemsland og partnerland for å finne løsninger på disse utfordringene, og vi drar nytte av de hittil ukjente mulighetene som en mer sammenknyttet verden har å by på.

Jeg håper virkelig at det 360 graders bildet som dette nye produktet tegner av Norges økonomi og samfunn – ved å bringe sammen mye av det vi har jobbet med knyttet til ditt land – vil bidra til å fremme vår felles forståelse av hvordan vi kan bidra til velferd. OECD er stolt av å jobbe med og for Norge. Sammen kan vi fremme en bedre politikk for et bedre liv, både lokalt og over hele verden.

Angel Gurría
Generalsekretær i OECD

Norge & OECD

Erna
Solberg
Statsminister

Statsminister Erna Solberg møter OECDs
generalsekretær Angel Gurría i Paris i februar 2014.
©OECD/ Michael Dean

Kunnskap gir bedre løsninger

Et av regjeringens viktigste mål er å realisere kunnskapssamfunnet, med nye ideer og bedre løsninger for skole, forskning, handel, miljø, skatt og infrastruktur. Vi vil bygge et smartere Norge – til glede for alle. Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling, OECD, er en viktig partner for Norge. Statistikk og faktabaserte analyser gir organisasjonen et godt grunnlag for å vurdere hva vi er gode på og, enda viktigere, de hjelper oss med å finne områder der vi kan bli bedre.

OECDs motto er «Better policies for better lives». Det minner oss om at det er innbyggerne og deres livskvalitet som er det fremste formålet med politikk. Økt vekst og rikdom har liten verdi for et samfunn dersom ikke livskvaliteten og vanlige menneskers muligheter forbedres. OECDs budskap er tydelig: I robuste økonomier og stabile samfunn får alle grupper nytte godt av økonomisk vekst. Tilgangen til goder som utdanning og helsetjenester, må gjelde for alle, og det samme gjelder muligheten til å delta i arbeidslivet. I velfungerende samfunn har innbyggerne tillit til offentlige institusjoner, og til hverandre.

Vår politikk bygger på kunnskap. Rapportene fra OECD gir oss et viktig grunnlag til å fatte beslutninger. Vi lar oss inspirere av gode erfaringer fra land som likner på vårt eget, og som utvikler ordninger som passer for oss. OECD analyserer politikken i medlemslandene, og skaper en arena der politikere og eksperter møtes for å dele tanker og erfaringer med hverandre.

OECD gjennomgår medlemslandenes økonomi annethvert år, og den analysen gir oss et viktig internasjonalt perspektiv på vår egen økonomiske politikk. På de fleste felt, for eksempel bistand, forskning og utvikling, handel, miljø og skatt leverer OECD premisser gjennom å sette standarder. Standarder kreves for å kunne hente inn statistikk og å kunne sammenlikne land på en så objektiv måte som mulig. På alle politikkområder, med unntak av kultur og forsvar, arbeider OECD med å bygge faktagrunnlag og utvikle råd om politikk.

Den økonomiske og finansielle krisen fra 2008 har lært oss at politikk på ulike områder henger sammen. Heller ikke OECD klarte å forutse krisen. OECD legger nå stor vekt på å arbeide mer helhetlig, og klarer bedre enn tidligere å se økonomi, kompetanse, innovasjon, miljø og utvikling i sammenheng. God politikk utvikles gjennom koordinert innsats mellom flere sektorområder.

Vi vil bygge en mer robust økonomi til glede for dagens og fremtidens generasjoner. OECDs analyser og anbefalinger bidrar til å gi oss bedre løsninger også for utformingen av Norges politikk.

Erna Solberg
Statsminister

Elin Østebø Johansen ønskes velkommen som OECD-ambassadør av generalsekretær Angel Gurría i september 2014.
©OECD/ Michael Dean

Elin Østebø
Johansen
Ambassadør

OECD – en produsent av viten og politikkanbefalinger

Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) har 34 medlemsland og hovedsete i Paris. Norge har vært medlem siden den ble stiftet i 1961. De fleste vet at organisasjonen har noe med økonomi og utdanning å gjøre, men de færreste kan redegjøre for formålet med OECD og alt det nyttige arbeidet organisasjonen gjør.

OECDs formål er å bidra til samarbeid mellom dens medlemsland for å fremme økonomisk vekst og sosial velferd – i medlemslandene og i verden for øvrig – under mottoet «better policies for better lives». OECDs arbeid er bygget på en tanke om at medlemslandene – og også land utenfor OECD-kretsen – kan lære av hverandres prøving og feiling for å finne de beste løsningene på de fleste politikkområder.

OECD er en global møteplass og læringsarena. OECD formulerer i svært liten grad juridisk bindende lover og regler og er dermed noe ganske annet enn f.eks. WTO og EØS. OECD fordeler heller ikke penger, i motsetning til f.eks. FN, Verdensbanken og IMF.

Derimot produserer OECD viten; kunnskap og innsikt om hva som skjer på de fleste områder av betydning for landenes økonomi og forvaltning. OECD er kjent for å ha den beste statistikken og de beste analysene av hva som skjer på nesten alle politikkområder.

OECD produserer også politikkanbefalinger. Det er mange forskere og tenketanker som produserer forslag til ny politikk. OECDs styrke er at alle anbefalinger er basert på analyser av hva som faktisk skjer i medlemslandene og i de fremvoksende

økonomiene. Anbefalingene er i tillegg gjennomgått av eksperter fra medlemslandene før de publiseres. OECD har ca. 250 komiteer og arbeidsgrupper hvor over 50 000 delegater årlig samles for å diskutere hva som er best mulig politikk på sine respektive områder, og for å lære av hverandres positive og negative erfaringer. Delegationene kommer ikke bare fra de 34 medlemslandene, men også fra over 70 ikke-medlemsland, internasjonale organisasjoner, fagorganisasjoner og næringsliv. Fremvoksende økonomier som Brasil, India, Indonesia, Kina, Russland og Sør-Afrika, er med i de fleste komiteene selv om de ikke er medlemmer av OECD.

OECD er altså en autoritativ kilde til saklig og objektiv viten for norske departementer på en lang rekke områder. Norske stortingsmeldinger og offentlige utredninger er ofte fulle av referanser til OECDs arbeid. Dette gjelder også i økende grad avisartikler. Det er liten tvil om at dette solide kunnskapsgrunnlaget bidrar til bedre og mer faktabaserte politiske beslutninger.

Norge har en fast representasjon til OECD i Paris. Ti ansatte tar seg av den daglige kontakten med OECDs 2500 medarbeidere, og bistår norske departementer og fagmiljøer i deres kontakter med OECDs eksperter og representanter fra andre medlemsland. Årlig deltar rundt 1500 norske representanter på møter i OECD.

Elin Østebø Johansen
Ambassadør

OECD Economic Surveys: Norway 2014
http://dx.doi.org/10.1787/eco_surveys-nor-2014-en

Ola Storeng
 Økonomiredaktør,
 Aftenposten

OECDs utfordringer

Verden er blitt større og mer komplisert – og også OECD strever med å holde følge.

Men for nordmenn forblir OECD en av de få økonomiske organisasjonene hvor lille Norge har en plass ved bordet på linje med andre og oftest større land.

OECDs særtrekk er samspillet mellom et ressurssterkt sekretariat og medlemslandenes eksperter. Faglige råd og gruppepress skal bidra til bedre beslutninger i medlemslandene på mange politikkområder.

Det siste tiåret har knapt vært noen oppvisning i vellykket økonomisk politikk i det store flertallet av medlemsland. En økonomisk boom ble etterfulgt av en global finanskriser og eurokrisen og deretter massearbeidsledighet for å presse lønningene i Sør-Europa ned til et konkurransedyktig nivå.

OECD kan ikke ta ansvaret for de valg som medlemslandene gjør. Det er heller ingen mangel på eksempler på at rådene fra OECD ikke er blitt fulgt.

Men det er vanskelig å hevde at analysene og rådene fra Paris har vært klarsynte nok.

Vel skjønnte mange at finansiell liberalisering betød økt risiko for økonomisk ustabilitet. Men hvor viktig denne problemstillingen var ble dårlig forstått, også i OECD. Det er faktisk verdt å diskutere om OECD har vært med å spre nye økonomiske moteretninger som har gjort medlemslandene mer sårbare.

Gjentatte ganger har vi oppdaget at tidligere erfaringer ble en dårlig veiviser. Vi har også fått flere eksempler på at knapt noen, heller ikke OECD, ordentlig har skjønnet hvordan økonomien har vært skrudd sammen.

For eksempel var landene dårlig forberedt på hvor store økonomiske reserver en stat bør ha for å slippe å strupe økonomien når skatteinntektene svikter, særlig hvis de samtidig må gjennomføre finansielle redningsaksjoner.

Mer generelt ser vi at samspillet mellom dynamikk og vekstkraft på den ene siden og økonomisk stabilitet på den andre siden endrer seg over tid.

På 1950-tallet var suksessoppskriften liberalisering av handelen over landegrensene, overvåket av OECDs forgjenger OEEC, kombinert med sterk statlig styring innen egne grenser. Slik fortsatte det på 1960-tallet.

Men etter hvert ble reguleringspolitikkenes begrensninger gradvis tydeligere. Dynamikken forsvant.

OECD arbeidet derfor fra 1980-tallet, sammen med andre organisasjoner, for å skape økt konkurranse både innen og mellom medlemslandene, kombinert med finansiell liberalisering og friere kapitalflyt.

Men det siste tiåret er det blitt tydelig at prisen kan være sviktende økonomisk stabilitet.

Resultatet i mange land er dramatisk høy ungdomsledighet og økende statlig gjeldsbyrde – alt før eldrebølgen melder seg med tyngde.

Utfordringen, også for OECD, blir å finne løsninger som kanskje må være så radikale at de krever en ny virkelighetsforståelse.

Ola Storeng
 Økonomiredaktør
 Aftenposten

Norge i tall

> KUNNSKAPSDATABASE

- Datakilde: <http://data.oecd.org/norway.htm>
- *OECD Factbook 2014: Economic, Environmental and Social Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/factbook-2014-en>
- *Government at a Glance 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/gov_glance-2013-en
- *Society at a Glance 2014: OECD Social Indicators*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/soc_glance-2014-en
- Statistikk for hele OECD: <http://www.oecd-ilibrary.org/statistics>

Liv og arbeid

Norges befolkning i andel av OECD totalt, 2012

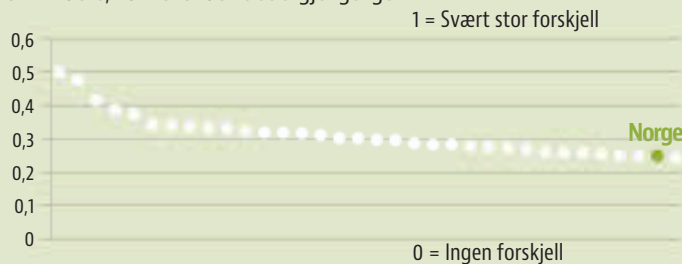

I Norge
♂ 2,5 millioner menn
♀ 2,5 millioner kvinner

Inntektsforskjeller

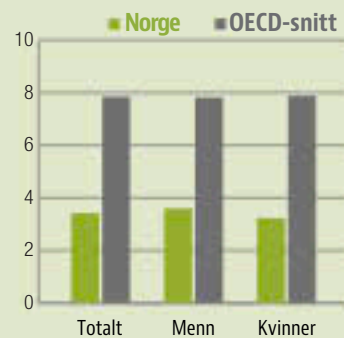
Gini-indeks, 2012 eller den sist tilgjengelige

Gini-indeksen vurderer forskjeller ved å måle hvor mye inntektsfordelingen i en husholdning avviker fra en perfekt lik fordeling. En Gini-indeks på null representerer en perfekt lik fordeling, og 1 en maksimal ulikhet. (Denne grafikken viser Gini-indeksen for OECD-land)

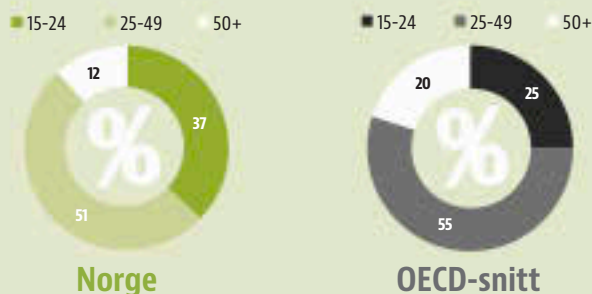
Arbeidsløshet

% av arbeidsstyrken, 2013

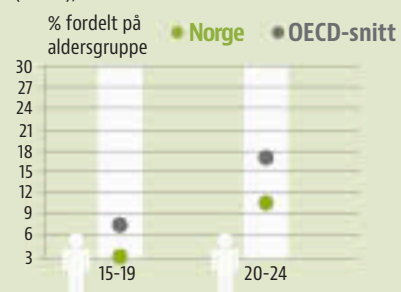
Arbeidsløshet fordelt på aldersgrupper

% av total arbeidsløshet i hver aldersgruppe, 2013

Fortapt generasjon?

Ungdom uten arbeid, utdanning eller opplæring (NEET), 2012

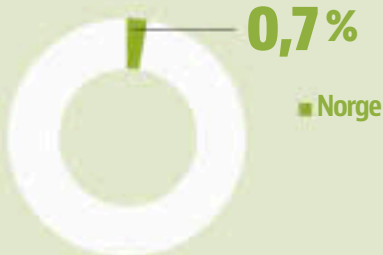

Norge i tall

Hvordan står det til med økonomien?

Norge i forhold til økonomien i OECD

% av OECDs samlede brutto nasjonalprodukt (BNP), 2013

Brutto nasjonalprodukt (BNP)

I USD per person, 2013

65 515

Norge

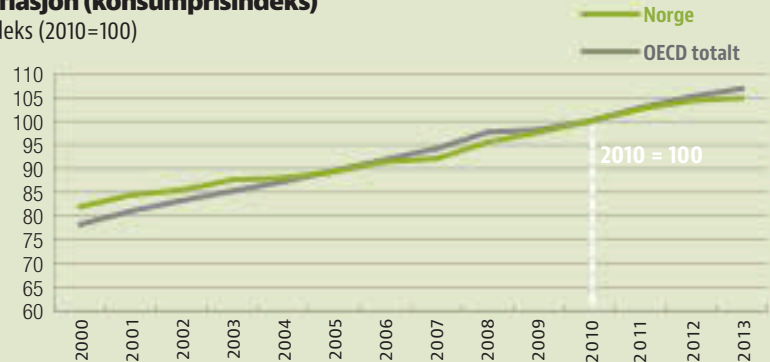
37 986

OECD totalt

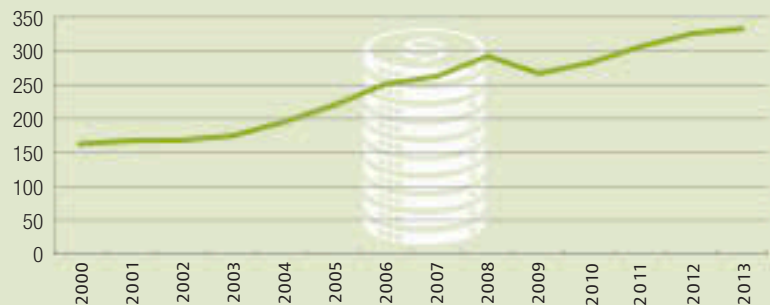
Inflasjon (konsumprisindeks)

Indeks (2010=100)

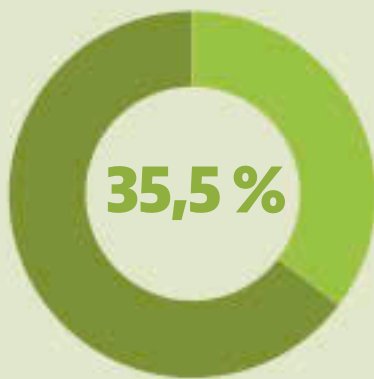

Brutto nasjonalprodukt (BNP)

Milliarder USD

Sparing og forbruk

Statsgjeld

% av brutto nasjonalprodukt (BNP), 2013

Husholdningsgjeld

% av husholdningens disponible inntekt

Husholdningsformue

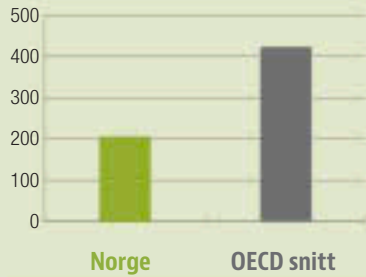
% av husholdningens disponible inntekt

Snakk om skatt

Samlede skatteinntekter

Milliarder USD (aktuelle priser), 2011

Samlede skatteinntekter 1988–2011

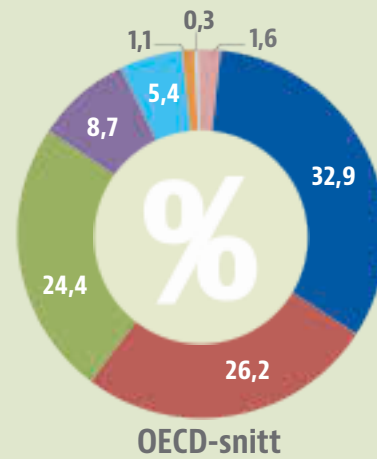
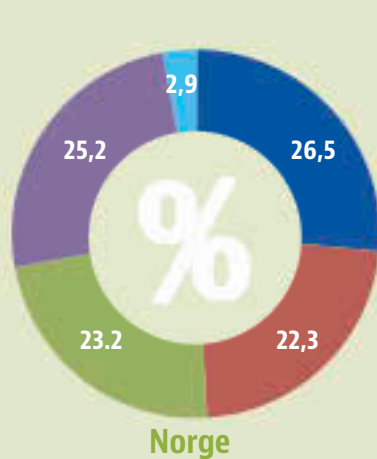
Milliarder USD (aktuelle priser)

Skatteinntekter per sektor

% av samlet skatt, 2011

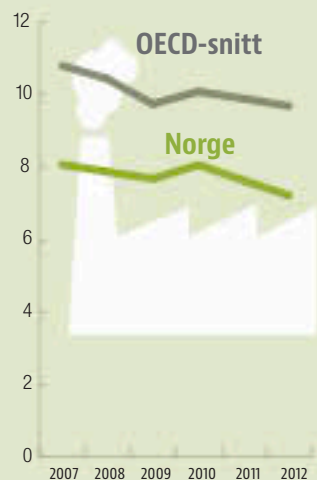
- Skatt på varer og tjenester
- Trygdebidrag
- Skatt på inntekt og fortjeneste
- Bedriftsskatt
- Eiendomsskatt
- Arbeidsgiveravgift
- Skatt på kapitalgevinst
- Andre skatter

Totalsummen utgjør ikke alltid 100 %. Dette skyldes avrunding.

Hold det rent og ryddig

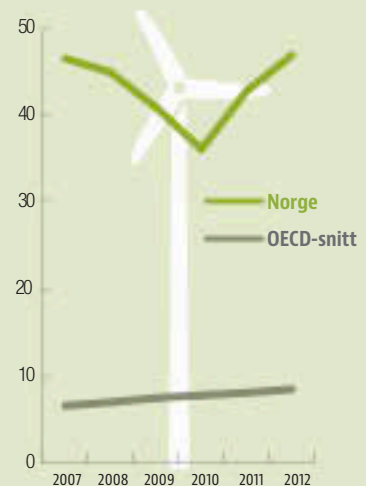
Luftforurensning
Karbondioksidutslipp
Tonn CO₂ per person

Kommunalt avfall
Kg per person, 2012

Fornybar energi
% av den totale energiproduksjonen

63

ET LITE INNBLIKK
I EN STOR VISJON
nord

KUNNSKAP FOR EN BEDRE VERDEN

May-Britt Moser og Edvard Moser fra Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) ble tildelt nobelprisen i fysiologi eller medisin for 2014.

Den banebrytende hjerneforskningen er avhengig av evnen de har til å spille på et stort internasjonalt nettverk. De og vi vet at fremtidens vitenskapelige gjennombrudd bare vil skje når vi går utenfor de fire veggene i våre laboratorier og klasserom. Vi må forene krefter med de beste hodene over hele verden.

NTNUs visjon og samfunnsoppgave er å skape kunnskap for en bedre verden så vi sikrer en bedre fremtid for våre barn. Vi tar imot de beste forskerne fra alle kulturer og nasjoner som ønsker å bidra til dette målet.

**TOPP FORSKNING KREVER BRILJANTE HODER.
VI LETER ALLTID ETTER DE BESTE.**

 NTNU

Kunnskap for en bedre verden

www.ntnu.no

INFOHJØRNET

Tekst og grafikk er hentet fra OECD (2015), *Economic Policy Reforms 2015: Going for Growth*, OECD Publishing
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/growth-2015-en>

Veien til vekst

Konsekvensene av finanskrisen og den økonomiske krisen er fremdeles noe vi må forholde oss til – verdensøkonomien er fortsatt svak og den sosiale nøden har økt; de største inntektstapene og den største økningen i fattigdomsrisiko finner vi blant unge mennesker. Og regjeringene står fortsatt overfor langsiktige utfordringer som eksempelvis en aldrende befolkning og klimaendringer. Hvordan kan regjeringene restrukturere og reformere politikken slik at den styrker veksten uten å øke den sosiale ulikheten eller forverre miljøet?

Finanskrisen og det fortsatt trege oppsvinget har resultert i et lavere vekstpotensial for de fleste industriland, mens mange framvoksende markeder står overfor en nedgang. På kort sikt må politiske tiltak takle utfordringer som konstant høy arbeidsledighet, lavere produktivitet, store offentlige budsjettunderskudd og gjeld, samt en finanssektor som fremdeles er sårbar. Krisen har også ført til sosial uro, fordi lavinntektshusholdninger ble hardt rammet, og unge mennesker, som hadde de største inntektstapene, nå er mer truet av fattigdom. På lengre sikt dreier utfordringene seg om å håndtere problemene med en aldrende befolkning, effekten som kvalifikasjonsbetingede endringer har på ulikhetene når det gjelder inntekt, samt miljøforringelsenes innvirkning på helse og fremtidig vekst. Det kreves robuste strukturpolitiske tiltak for å løse mange av de problemene som industrilandene og de framvoksende markedene står overfor både på kort og lang sikt.

I «*Veien til vekst*» kan myndighetene finne en omfattende analyse av hvordan politiske reformer kan påvirke innbyggernes velferd og hvordan politiske pakker skal utformes slik at de best mulig innfrir de forskjellige målene. Rapporten inneholder en prioritering av viktige reformer som kan skape høyere realinntekt og sysselsetting i industriland og i framvoksende markeder. Prioriteringen omfatter hovedsakelig regulering av produkt- og arbeidsmarkedet, utdanning og etterutdanning, skatte- og trygdesystemer, handels- og investeringsbestemmelser, samt innovasjonspolitik. Rammene for «*Veien til Vekst*» har vært en avgjørende faktor i G20-landenes utvikling av vekststrategier for å øke deres samlede bruttonasjonalprodukt (BNP) med 2 %,

noe som var et av G20s viktigste politiske mål i 2014 for å oppnå en vedvarende og balansert vekst

«*Veien til vekst*» legger først og fremst vekten på forbedring av den materielle levestandarden på middels lang sikt, men rapporten fokuserer også på fordeler og gevinster i forbindelse med andre velferds mål, som blant annet utjevning av inntektsskjevheter og reduksjon av miljøbelastninger. Mer detaljert beskriver rapporten hvordan strukturelle vekstreformer øker lønnsspredningen og skaper større forskjeller i husholdningenes inntekt. Den analyserer om de spesielle politiske tiltakene som har drevet BNP-veksten de siste tiårene, også har bidratt til mer ulikhet. Rapporten setter videre fokus på de miljømessige belastninger som er forbundet med økonomisk vekst. I den forbindelse undersøkes strukturreformenes og miljøpolitikkenes roller, og det gis eksempler på hvor viktig det er å sette opp en tilpasset miljøpolitikk, og hvor viktig dette er for produksjonsveksten. Til slutt konkluderer denne utgaven av rapporten med et spesielt kapittel som tar for seg de generelle tendenser innen strukturreformer siden starten av 2000-årene.

Fremskritt innen strukturreformer siden 2013

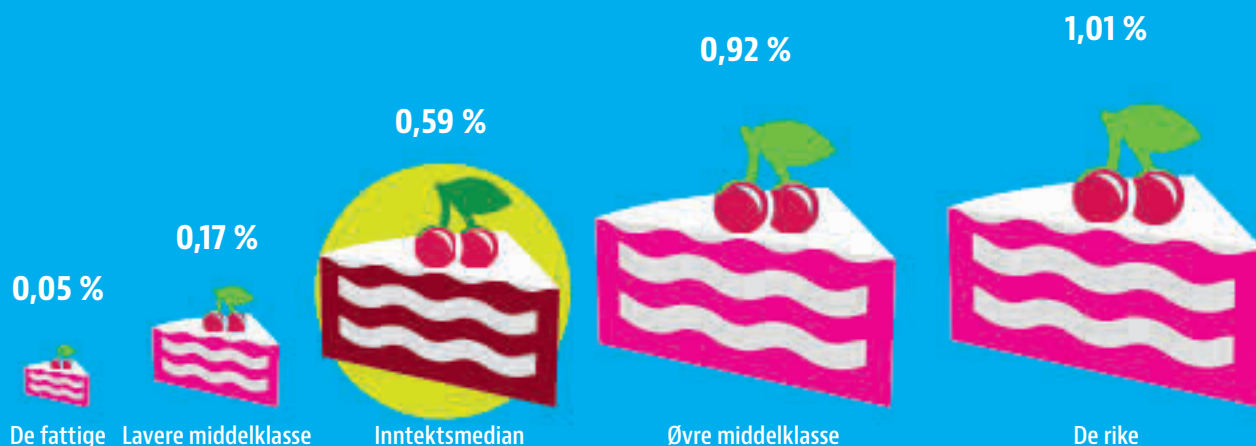
Realiseringen av strukturreformene har gått litt langsommere i de fleste industriland innen OECD de siste to årene. Dette inntreffer etter en periode med betydelig akselerering etter krisen, noe som delvis skyldes presset på markedene knyttet til gjeldsproblemene i euro-sonen. Det er stadig stor aktivitet på reformsektoren, selv om den avtar i Hellas, Irland, Portugal

Økonomiske politiske reformer: veien til vekst

Utvalgte data

Veksten har vært ujevnt fordelt

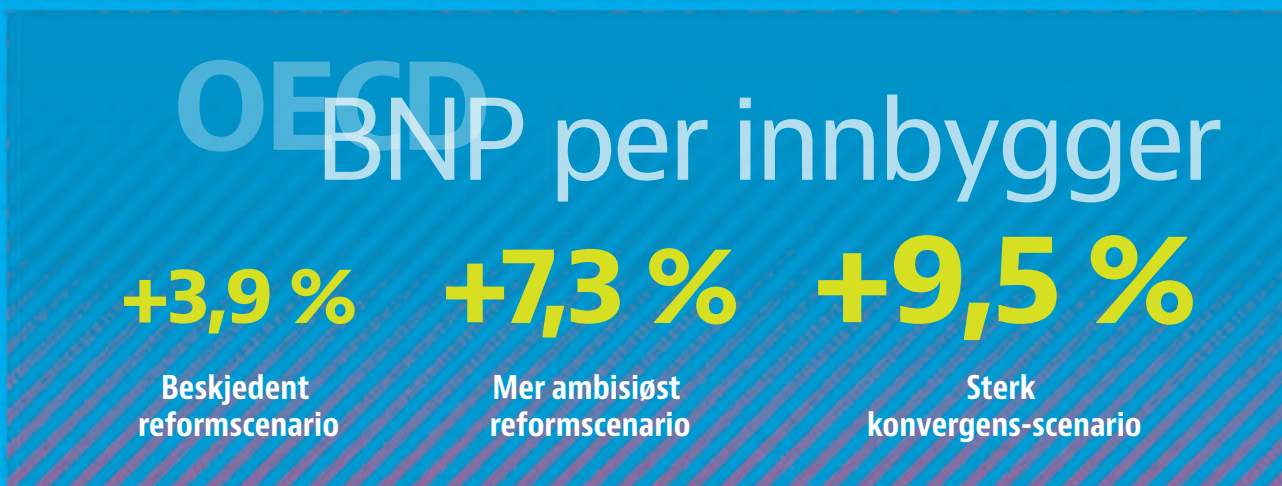
Gjennomsnittlig årlig vekst i husholdningens disponible inntekt på tvers av OECD-landene, 1995-2011, %

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933177441>

Den potensielle gevinsten ved å bevege seg mot *Best practice* i politikken er betydelig

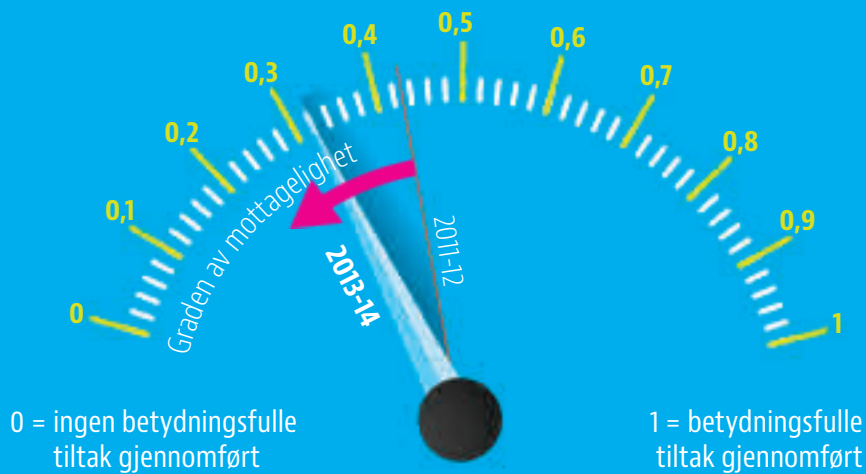
Gjennomsnitt OECD, potensiell gevinst i BNP per innbygger ved kraftigere reformer

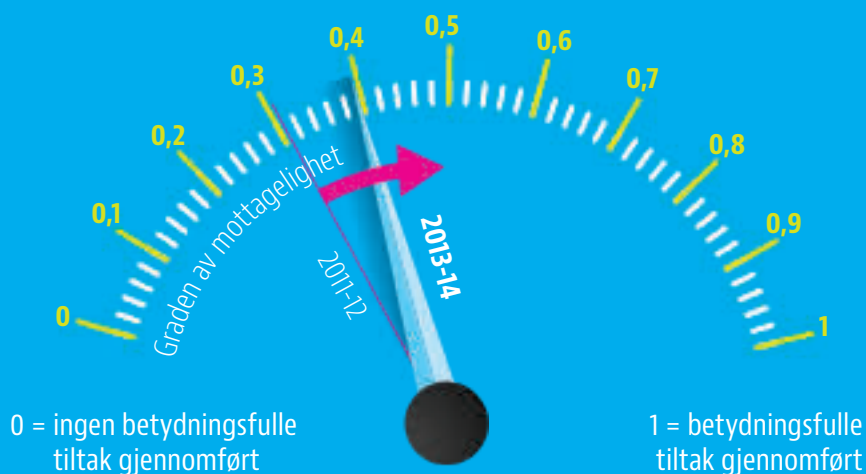
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933177586>

Reformene saktner farten i OECD, men ikke andre steder

Mottagelighet overfor reformanbefalinger for å styrke veksten

OECD

BRIICS

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933177291>

Veien til vekst

og Spania. Den har steget i Japan. Aktiviteten er relativt lav i de nordiske landene og i kjernelandene i euro-sonen. I alle OECD-landene har utdannelse og aktiv arbeidsmarkedspolitikk blitt prioritert, i overensstemmelse med den betydningen kunnskapsbasert kapital og komplementær, kvalifisert arbeidskraft har som kilde til vekst. Det blir tatt hensyn til at arbeidsledigheten er hardnakkert i perioder med svak vekst. Realiseringen av reformer har gått noe raskere i de viktigste framvoksende markeder, noe som viser at man her er oppmerksom på flaskehals og hindringer når det gjelder vekst, og på behovet for å redusere sårbarheten overfor svingninger i varepriser og kapitalstrømmer.

Ny prioritering av reformer

Arbeidsproduktiviteten forblir den viktigste faktor for vekst på lang sikt. Reformen som tar sikte på utvikling av ferdigheter og kompetansebasert kapital bør prioriteres. Bedring av inkluderingsevnen i utdannelsessystemene vil kunne støtte opp om dette. Tilpasset omfordeling av ressursene er nøkkelen til å oppnå høyere vekst. Myndighetene må bedre de politiske justeringene når det gjelder konkurranse og innovasjon for å gjøre det lettere å opprette nye bedrifter og omdirigere kapital og arbeidskraft til de mest produktive bedriftene og sektorene. I de sørlige euro-land er det nødvendig med produktmarksreformer, spesielt innen servicenæringen, for at man skal kunne dra nytte av fordelene med de reformene på arbeidsmarkedet som har blitt gjennomført i de senere år. Vekst kan gjøres mer inklusiv ved at man fjerner hindringer for høyere sysselsetting, og ved at man skaper tilgang til arbeidsmarkedet for underrepresenterte grupper, som kvinner, unge mennesker, lavtutdannede og eldre. Bedre muligheter for raskere skifte til ny jobb og en garanti for de ansatte når det gjelder videreutdanning vil øke sysselsettingen og gjøre arbeidslivet mer inkluderende.

Vekstfremmende, strukturelle reformer og inntektsfordeling

Visse politiske tiltak som gir økt BNP, kan medføre en ytterligere teknologibasert ulikhet dersom veksten skyldes stigende produktivitet. Reformen som fremmer innovasjon, kan for eksempel medføre en bedre lønnsfordeling blant de ansatte. Andre politiske tiltak som fremmer arbeidskraftdeltakelse og jobbskaping, medfører også større lønnsforskjeller. Men da disse samtidig bidrar til å øke sysselsettingen - ikke minst blant lavt kvalifiserte - har denne typen reformer en nøytral effekt på husholdningenes disponible inntekt. Da det i mange land er et behov for å løse problemer med økende forskjeller og motgang, bør myndighetene prioritere politiske tiltakspakker som både fremmer vekst og bidrar til større rettferdighet og inkludering. Det er spesielt viktig å bedre inntektsmulighetene for lavkvalifiserte arbeidstakere og gjøre det lettere for kvinner å komme seg inn på arbeidsmarkedet.

Vekstfremmende strukturelle reformer, miljø og miljøpolitikk

Økonomisk vekst øker normalt belastningen på miljøet. Samtidig påvirkes forholdet mellom vekst og miljø av både miljøpolitikken og det strukturelle politiske rammeverket som den er rettet mot. Visse vekstfremmende reformer, som økte miljøavgifter, veiavgifter eller fjerning av u hensiktsmessige subsidier, kan være en god ting for miljøet. Andre gjør miljøpolitikken mer effektiv. Dette er et spørsmål om å bedre lovgivningen eller konkurranseforholdene. En miljøpolitikk som er fleksibel og nøytral når det gjelder valg av teknologier, og som stiller få hindre for fri konkurranse, kan beskytte miljøet effektivt uten at det nevneverdig skader produktiviteten i samfunnet.

Reformtrender siden 2005

Siden første utgave av «Veien til vekst» i 2005 har strukturelle reformer blitt gjennomført med nesten samme hastighet i de forskjellige OECD-landene, med unntak av en tydelig akselerasjon i kjølvannet av krisen. Reformen har bidratt til omfattende forbedring på visse politiske områder. Det gjelder for eksempel produktmarksregulering, utvikling av pensjonssystemer og systemer for inntektsstøtte ved arbeidsledighet. Generelt har de strukturelle reformene som har blitt gjennomført siden begynnelsen av 2000-årene, bidratt til å øke det potensielle BNP per innbygger med 5 % i gjennomsnitt på tvers av landene. Den største gevinsten kom fra økt produktivitet.

KUNNSKAPSDATABASE

- *OECD Factbook 2014: Economic, Environmental and Social Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/factbook-2014-en>
- *OECD Economic Surveys*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/16097513>
- *OECD Economic Outlook*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/16097408>

INFOHJØRNET

Tekst og grafikk er hentet fra OECD (2014), *OECD Employment Outlook 2014*, OECD Publishing
 DOI: http://dx.doi.org/10.1787/empl_outlook-2014-en

Skape flere og bedre jobber

Arbeidsledigheten ligger i mange OECD-land fortsatt et godt stykke over nivået før krisen, og dette til tross for at antallet arbeidsplasser har økt. Høye arbeidsledighetstall har ført til strukturell arbeidsledighet i visse land, og det er mulig at oppsvinget i den økonomiske veksten ikke vil kunne snu denne tendensen. Mange av de som har beholdt sine jobber, har konstatert at reallønnen vokser saktere, eller til og med har gått ned, på grunn av krisen. De politiske tiltak bør legge vekt på å prioritere flere jobber og jobber av bedre kvalitet, spesielt for unge mennesker, langtidsledige og personer med midlertidige arbeidskontrakter.

Oppsvinget på arbeidsmarkedet i OECD-området er fortsatt ikke fullstendig

Arbeidsledigheten ligger i mange OECD-land fortsatt et godt stykke over nivået før krisen, og dette til tross for at antallet arbeidsplasser har økt. Det ventes en beskjeden nedgang i arbeidsledigheten for resten av 2014 og for 2015. Den vedvarende høye arbeidsledigheten har i noen land blitt gjort om til en økning i den strukturelle ledigheten, og denne vil ikke nødvendigvis automatisk kunne snus når den økonomiske veksten igjen skyter fart, fordi den har ført til svekket menneskelig kapital og svekket motivasjon til å finne arbeid, spesielt blant langtidsledige. For OECD-området i sin helhet hadde 16,3 millioner mennesker (mer enn en tredjedel av de arbeidsledige) vært uten arbeid i minst 12 måneder i siste kvartal av 2013, noe om er nesten dobbelt så mange som i 2007. På grunn av denne utviklingen bør det å fremme etterspørselen fortsatt være et viktig politisk mål der hvor oppsvinget har vært mindre solid. Dette bør følges opp med en forsterket innsats for å bekjempe strukturell arbeidsledighet. Man bør prioritere sysselsettings- og opplæringstiltak for langtidsledige, som ofte står overfor betydelige hindringer

når det gjelder å finne arbeid, og derfor har størst sjans for å forlate arbeidsmarkedet.

Veksten i reallønnen har blitt kraftig bremset

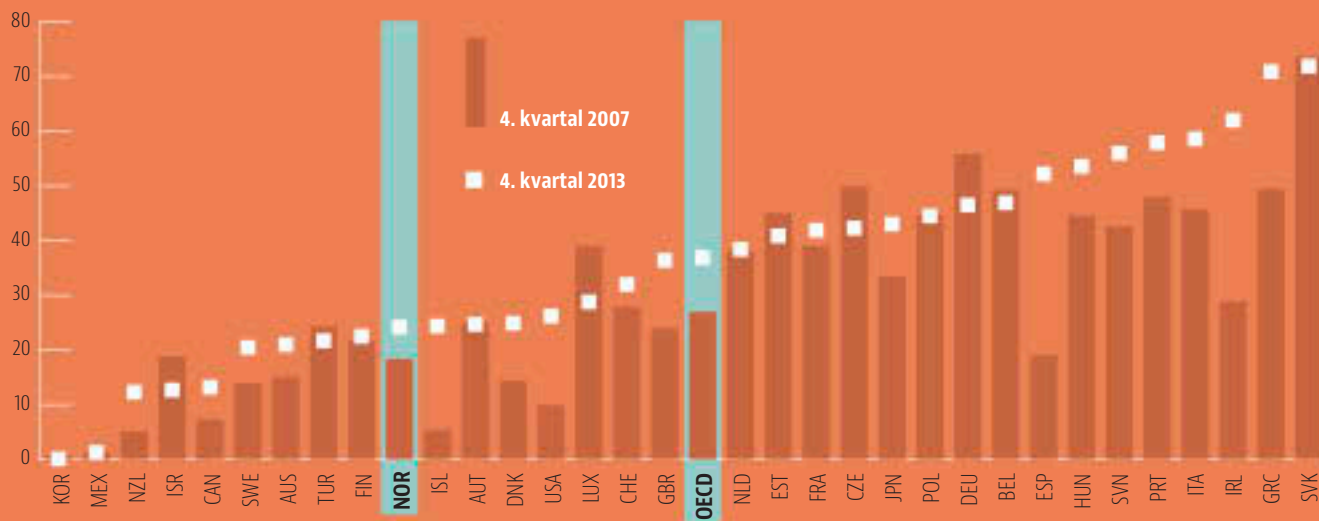
Mange av de som har beholdt sine jobber, har konstatert at reallønnen vokser saktere, eller til og med har gått ned, på grunn av krisen. En vedvarende stigning i arbeidsledigheten i mange OECD-land har gitt et klart nedadgående press på reallønnsveksten. Dette har bidratt til å begrense lønnskostnadene per produsert enhet, og har derfor styrket konkurransedyktigheten i en rekke land, spesielt i euro-området. Ytterligere lønnsjusteringer, spesielt tatt i betraktning den lave inflasjonen, vil gjøre det nødvendig med smertefulle lønnskutt, og kan øke antallet «arbeidende fattige». Det trengs en rekke politiske tiltak for å fremme konkurransedyktighet, vekst og jobbskaping. I tillegg til sunne makroøkonomiske tiltak for å fremme oppsvinget, bør disse omfatte: reformer som kan øke konkurransen på markedene for varer og tjenester, hjelp med å skifte bransje til arbeidstakere som har blitt skjøvet ut av arbeidsmarkedet, og styrket inntekt for lavtlønnede arbeidstakere.

OECD Perspektiv på sysselsetting

Utvalgte data

Langtidsledigheten er vedvarende høy

Langtidsledighet (ett år eller lengre) i % av total arbeidsledighet

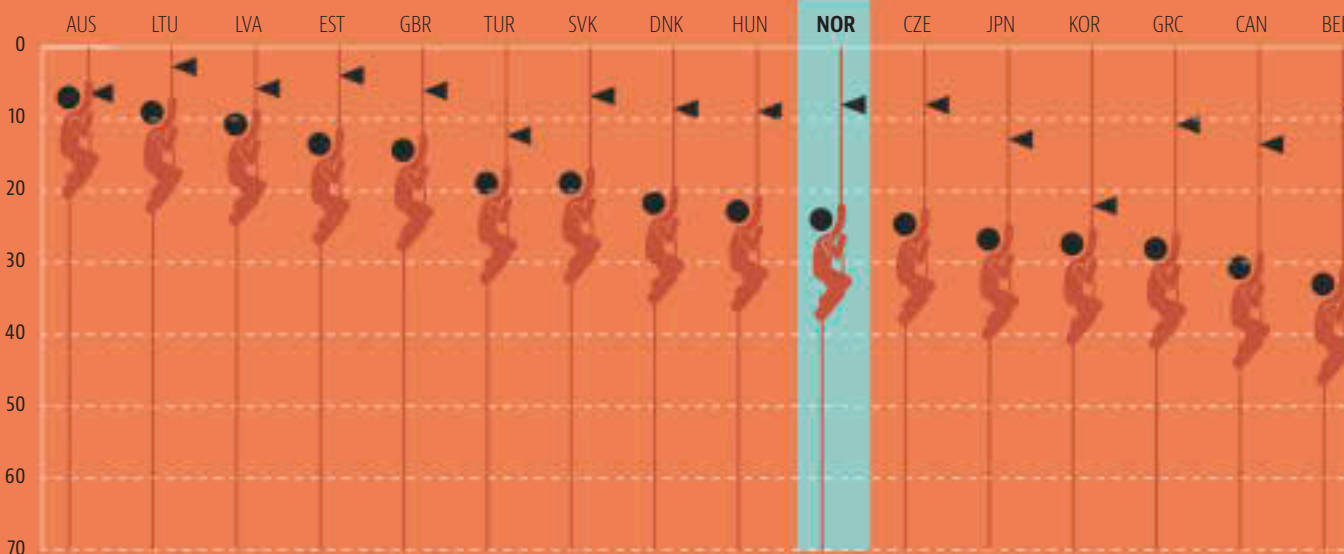

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933131880>

Ungdom har mest sannsynlig en tidsbegrenset arbeidskontrakt, 2011-2012

% arbeidstakere som har en tidsbegrenset arbeidskontrakt

◀ Alle (15-64) ● Ungdom (15-24)

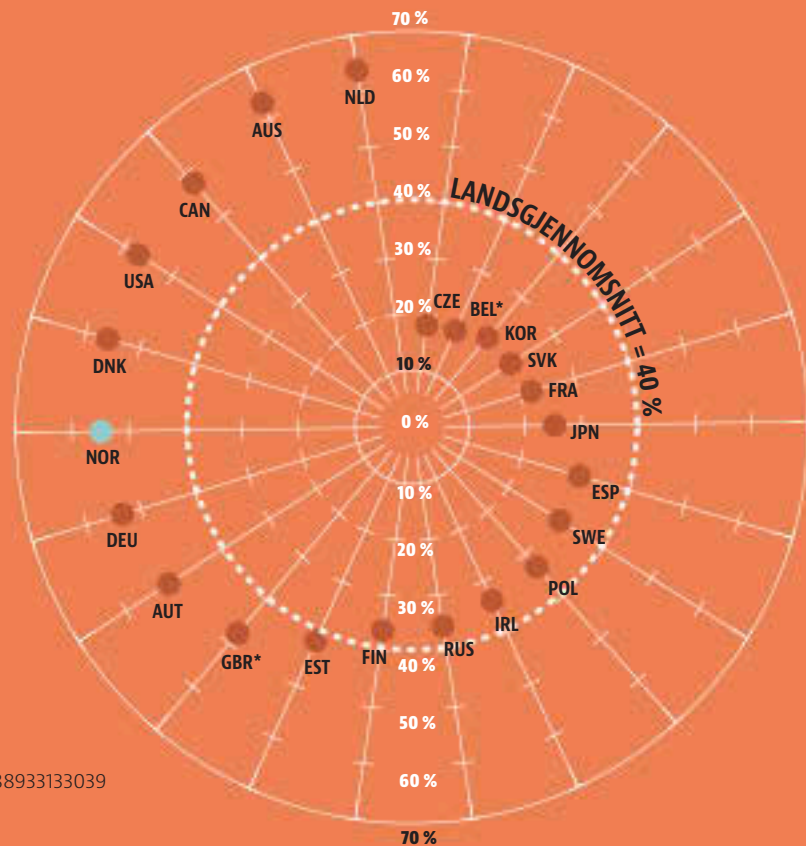
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933132640>

Andel ungdom (16-29) som kombinerer jobb og studier % av alle studenter

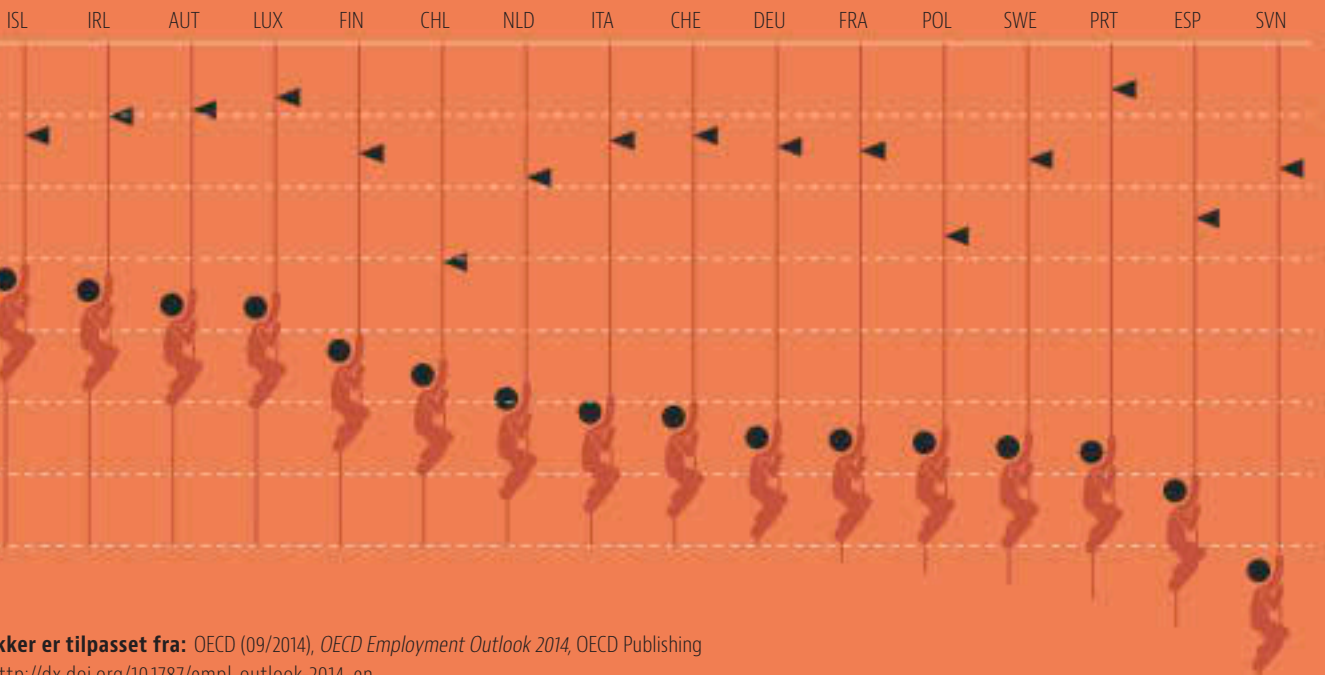

*BEL = Flandern; *GBR = England og Nord-Irland

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933133039>

ISO-KODER	AUS Australia	CZE Tsjekkia	DEU Tyskland	ITA Italia	LTU Litauen	NOR Norge	SVN Slovenia	GBR Storbritannia
	AUT Østerrike	DNK Danmark	GRC Hellas	ISR Israel	LUX Luxembourg	POL Polen	ESP Spania	USA Amerikas forente stater
	BEL Belgia	EST Estland	HUN Ungarn	JPN Japan	MEX Mexico	PRT Portugal	SWE Sverige	
	CAN Canada	FIN Finland	ISL Island	KOR Korea	NLD Nederland	RUS Russland	CHE Sveits	
	CHL Chile	FRA Frankrike	IRL Irland	LVA Latvia	NZL New Zealand	SVK Slovakia	TUR Tyrkia	

Skape flere og bedre jobber

Bedre jobbkvalitet bør fremmes

Resultatene på arbeidsmarkedet bør vurderes i forhold til både antallet og kvaliteten på arbeidsmulighetene, dvs. at de politiske tiltak bør fremme flere og bedre jobber. Det har blitt utviklet et nytt og operasjonelt rammeverk for å måle jobbkvalitet i tre dimensjoner: inntaksnivå og -fordeling, sikkerheten på arbeidsmarkedet og kvaliteten på arbeidsmiljøet. Det er store forskjeller landene imellom på disse områdene, men det ser ikke ut til å være noen sammenheng mellom kvaliteten og antallet jobber. Noen land klarer seg godt på begge punkter. Det er også betydelige forskjeller i jobbkvaliteten mellom de sosioøkonomiske gruppene i landene. Unge, lavtutdannede arbeidstakere og personer med midlertidige arbeidskontrakter virker som de er dårlig stilt på mange områder. Som en motsetning til dette, får høytutdannede ikke bare tilgang til flere jobber, men også til de beste jobbene. Inntaksnivået og -fordelingen er avhengig av politiske tiltak som styrker veksten, tilgang til og kvaliteten på utdanning, hvordan lønningene bestemmes (f.eks. minstelønn, kollektive forhandlinger), og utformingen av skatte- og trygdesystemet. Sikkerheten på arbeidsmarkedet bestemmes av samspillet mellom arbeidsbeskyttelse, systemer for arbeidsledighetstrygd (dagpenger og sluttvederlag) og enaktiv arbeidsmarkedspolitikk. Kvaliteten på arbeidsmiljøet er i stor grad avhengig av hvor effektive reglene for helse og sikkerhet på arbeidsplassene er for å forhindre arbeidsrelaterte helseproblemer, men også av den sosiale dialog og graden av arbeidsgiverens samfunnsansvar.

For mye midlertidig arbeid er skadelig for enkeltpersoner og for økonomien

Irregulær sysselsetting - dvs. alle former for sysselsetting der det ikke foreligger en permanent arbeidskontrakt eller arbeidskontrakt uten avsluttende dato - kan gi bedrifter fleksibilitet til å justere arbeidsstyrken under økonomiske omstendigheter som er i endring. Det kan også være et frivillig valg av arbeidstakerne, som foretrekker den fleksibiliteten som følger med denne typen avtaler. Men dersom man benytter seg av irregulære avtaler i for stort omfang, kan det ha en negativ virkning på både effektivitet og likhet. Arbeidstakere med denne typen avtaler har ofte større jobbusikkerhet enn arbeidstakere med regulære kontrakter. Dessuten investerer bedriftene ofte mindre i irregulære medarbeidere, noe som kan svekke deres produktivitet og utviklingen av deres menneskelige kapital. I de to tiårene før finanskrisen vokste mengden irregulært arbeid i mange land, fordi myndighetene ønsket å fremme fleksibiliteten på arbeidsmarkedet. Dette ble ofte gjort ved å lempe på reglene for irregulære avtaler, mens reglene for regulære kontrakter forble forholdsvis strenge. Politiske tiltak som kan redusere skillet mellom regulære og irregulære arbeidstakere på arbeidsmarkedet, kan være en strengere regulering av bruken av midlertidige kontrakter, samtidig som man lemper på reglene når det gjelder oppsigelse av fast

ansatte. Hvis man går enda lenger, kunne man oppnå at kostnadene knyttet til oppsigelse med forskjellige typer kontrakter blir bedre samstemt, dette ved å introdusere en enkel eller felles kontrakt. For at disse tiltakene skal være effektive, må man takle vanskelighetene med implementering, og det kreves ekstra reformer.

Både kvalifikasjoner og kompetanse har betydning for utfallet på arbeidsmarkedet, nå og i fremtiden

OECDs undersøkelse om kompetanse blant voksne gir en ny innsikt i betydningen av utdanningsmessige kvalifikasjoner, samt en rekke ferdigheter for to viktige arbeidsmarkedresultater for unge på mellom 16 og 29 år: Risikoen å ikke gå på skole og være uten jobb, og hvis de er i jobb, størrelsen på timelønnen. Resultatene viser hvor viktig det er å fremme høyere utdanningsnivåer, men også hvor viktig det er å bedre lese-, skrive- og regneferdighetene, og gi bedre informasjon til de unge som er i ferd med å velge utdanning. Arbeids erfaring påvirker også lønnen positivt på et tidlig tidspunkt, og det samme gjør generell kompetanse. I flere land virker det som om få unge kombinerer studier og arbeid, og de fleste studenter som arbeider, gjør det utenfor de formelle programmer som inkluderer arbeids erfaring som yrkesrettet utdanning og opplæring eller lærlingperioder. Dette tyder på at for at studentene skal kunne bli nærmere kjent med arbeidsmarkedet, bør man ikke bare lansere eller utvide moduler med arbeidsbasert utdanning og opplæring, men man bør også gjøre det enklere for studentene generelt å oppnå praktisk arbeids erfaring. Det kan for eksempel være snakk om tiltak som fjerner hindringer for bedrifter som ønsker å ansette studenter på deltid, eller å innføre skatteincentiver for studenter som arbeider opp til et visst antall timer.

KUNNSKAPSDATABASE

- *OECD Employment and Labour Market Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/lfs-data-en>
- *Taxing Wages 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/tax_wages-2013-en
- *OECD Economic Outlook, Volume 2014 Issue 1*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/eco_outlook-v2014-1-en

INFOHJØRNET

Tekst og grafikk er hentet fra OECD (2014), *Society at a Glance 2014: OECD Social Indicators*, OECD Publishing
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/soc_glance-2014-en

Fra finanskrisen til sosial krise

Arbeidsledighet og inntektstap gjør de sosiale forhold verre i mange OECD-land. Finanspolitisk konsolidering begrenser myndighetenes evne til å takle disse utfordringene. Men nedskjæringer i sosiale utgifter kan gjøre livet vanskeligere for de mest sårbare, og kan skape problemer på et senere tidspunkt. For å «krisesikre» sosialpolitikken og opprettholde effektiv støtte gjennom den økonomiske syklus, må myndighetene se forbi den nåværende situasjon og legge planer for fremtiden.

Mer enn fem år etter finanskrisen gjør høy arbeidsledighet og inntektstap de sosiale forholdene verre i mange OECD-land. Myndighetenes evne til å møte disse utfordringene begrenses av finanspolitisk konsolidering. Nedskjæringer i sosiale utgifter risikerer å gjøre situasjonen enda vanskeligere for de mest sårbare grupper, og dette kan skape problemer i fremtiden. For å møte disse utfordringene på en effektiv måte må OECD-landene benytte seg av politiske tiltak som er vel reflekterte, og som støttes opp av tilpassede ressurser. De største framvoksende markedene, som ble spart for de verste følgene av krisen, står nå overfor helt andre utfordringer. Men erfaringene fra OECD-landene er allikevel relevante for de framvoksende markedene som er i ferd med å bygge opp og «krisesikre» sine sosiale sikringsystemer.

Finanskrisen har dratt med seg en sosial krise

De finansielle omveltningene i 2007-08 skapte ikke bare en økonomisk og finanspolitisk krise, men også en sosial krise. Land som opplevde de dypeste og mest langvarige nedgangene, merker nå en dominoeffekt på folks jobbmuligheter, inntekt og leveforhold; Nesten 48 millioner mennesker i OECD-landene er jobbsøkende - 15 millioner mer enn i september 2007 - og millioner flere har økonomiske problemer. Antallet mennesker som lever i husholdninger uten noen inntekt, har blitt fordoblet i Hellas, Irland og

Spania. Lavinntektsgruppene er hardest rammet, og det samme gjelder unge familier med barn.

Sosiale konsekvenser kan vare i årevis

Med husholdninger som er under press, og budsjetter for sosialstøtte som blir revurdert, er det stadig flere mennesker som hevder at de er misfornøyde med sine liv, og at de ikke lenger har tiltro til myndighetene. Det er også tegn på at krisen vil kaste lange skygger over folks velvære i fremtiden. Noen av de sosiale konsekvensene av krisen vil faktisk kunne merkes på lang sikt. Det gjelder områder som det å stifte familie, fertilitet og helse. Fertilitetsraten har falt ytterligere siden begynnelsen av krisen, noe som i tillegg til aldring forverrer de demografiske og økonomiske utfordringene. Familier har også skåret ned på en del nødvendig forbruk, deriblant mat, noe som går ut over deres aktuelle og fremtidige velvære. Det er fortsatt for tidlig å kvantifisere de langsiktige konsekvensene for folks helse, men det er en kjent sak at arbeidsledighet og økonomiske problemer bidrar til en rekke helseproblemer, inkludert psykiske lidelser.

Investeringer i dag for å unngå stigende kostnader i morgen

Sparing på kort sikt kan føre til høyere kostnader i fremtiden, og myndighetene bør derfor prioritere finansiering av investeringsprogrammer. Man må unngå at dagens kutt i

OECD Et blick på samfunnet

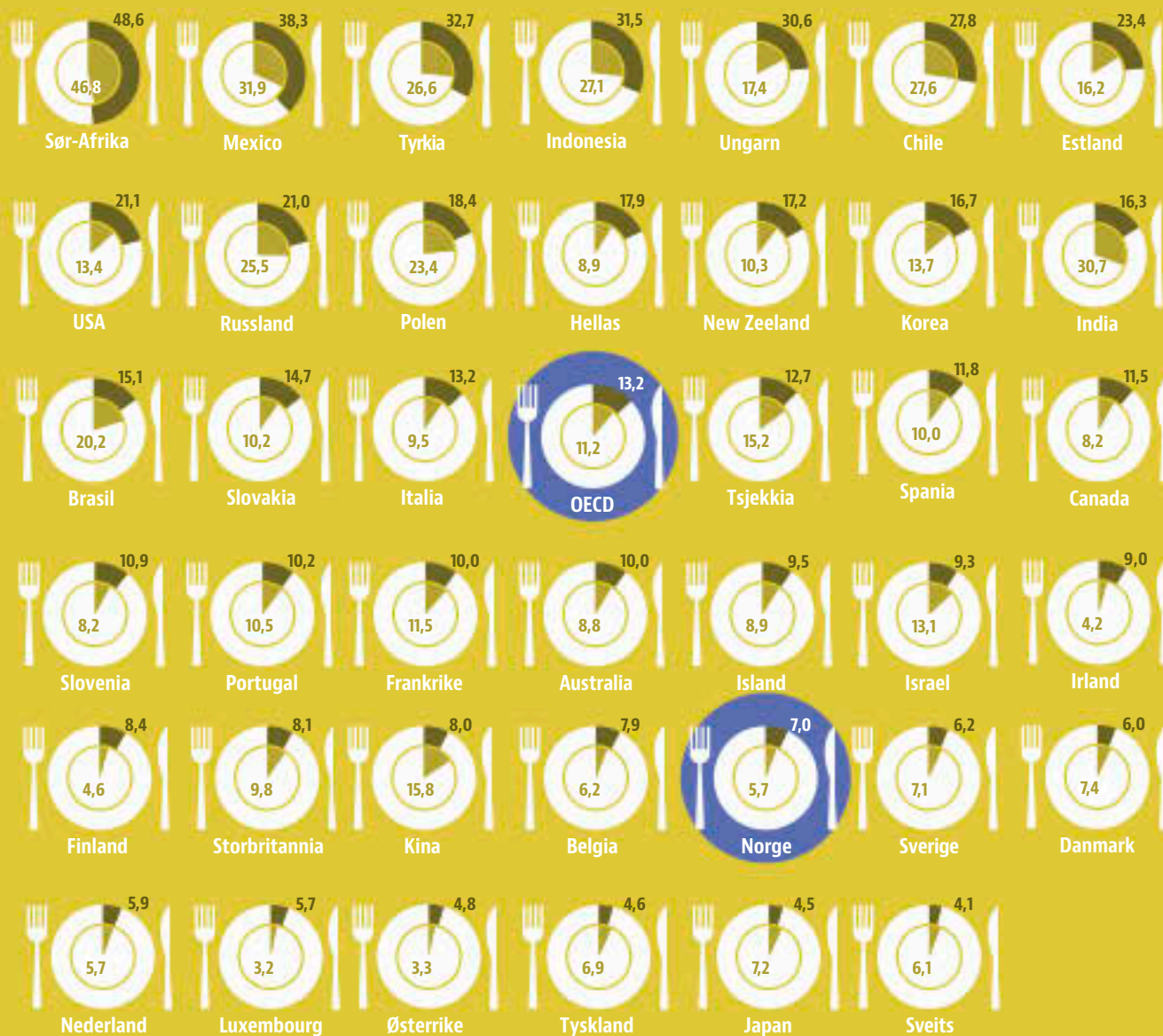
Utvalgte data

Økende usikkerhet omkring mat

"Har du i løpet av de siste 12 månedene opplevd ikke å ha nok penger til å kjøpe mat?"

% ja-andel ● 2011/2012 ● 2006/2007

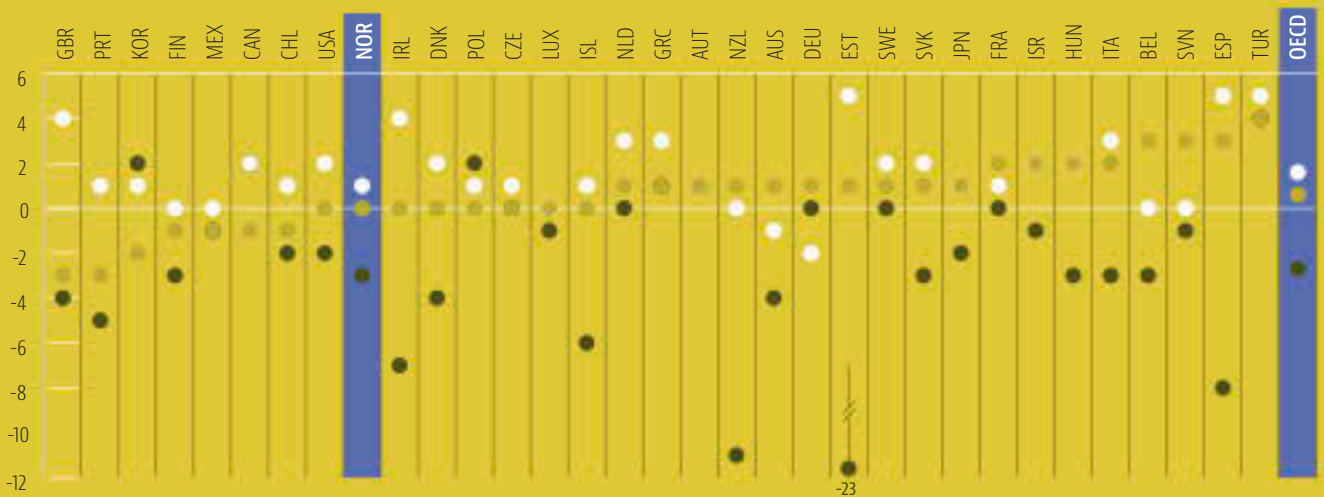
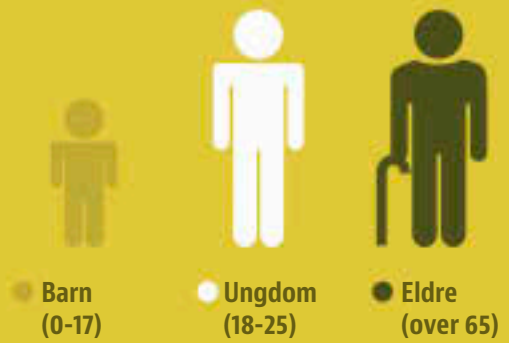
Sortert fra høyest til lavest, 2011/2012

Fattigdommen økte blant barn og ungdom, sank blant de eldre

%-poeng endring i relativ fattigdomsrate mellom 2007 og 2010 fordelt på aldergrupper

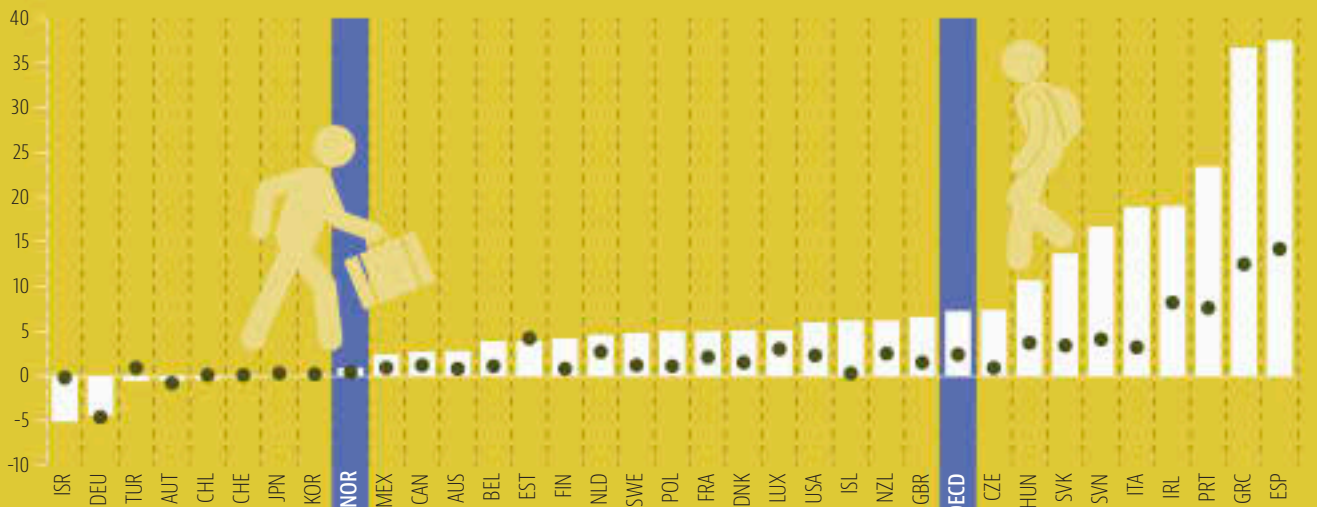
Sortert fra lavest til høyest for barn

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932966485>

Arbeidsløshet rammer ungdom hardest i de fleste land

%-poeng endring i arbeidsledighetsraten mellom 2007 og 2. kvartal 2013 ● Eldre mennesker (55-64) ■ Yngre mennesker (15-24)

AUS Australia	CHN Kina	DEU Tyskland	IRL Irland	MEX Mexico	RUS Russland	CHE Sveits
AUT Østerrike	CZE Tsjekkia	GRC Hellas	ISR Israel	NLD Nederland	ZAF Sør-Afrika	TUR Tyrkia
BEL Belgia	DNK Danmark	HUN Ungarn	ITA Italia	NZL New Zealand	SVK Slovakia	GBR Storbritannia
BRA Brasil	EST Estland	ISL Island	JPN Japan	NOR Norge	SVN Slovenia	USA Amerikas forente stater
CAN Canada	FIN Finland	IND India	KOR Korea	POL Polen	ESP Spania	
CHL Chile	FRA Frankrike	IDN Indonesia	LUX Luxembourg	PRT Portugal	SWE Sverige	

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932966390>

Grafikker er tilpasset fra: OECD (03/2014), Society at a Glance 2014: OECD Social Indicators, OECD Publishing
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/soc_glance-2014-en.

Fra finanskrisen til sosial krisen

helseutgiftene fører til enda større krav til helsetjenester i morgen. Land som er spesielt hardt rammet, bør sørge for tilgang til kvalitetstjenester for barn og forhindre at de som faller ut av skolen, blir stengt ute fra arbeidsmarkedet.

Sårbare grupper trenger støtte nå

Men for at sosiale investeringer skal virke effektivt må de bygges inn i tilpasset støtte til de fattigste. Det skal være et vesentlig element i enhver strategi for økonomisk og sosial bedring å opprettholde og styrke støtten til de mest sårbare grupper. Myndighetene må tidsplanlegge og utforme alle finanspolitiske tiltak deretter, da denne typen tiltak kan ha meget forskjellige virkninger. For eksempel kan fattige lide mer av nedskjæringer i utgifter enn av skatteøkninger.

Det er begrenset plass for kutt i utgiftene knyttet til arbeidsledighet

Svake arbeidsmarkeder gir liten plass til kutt i utgifter knyttet til arbeidsledighetstrygd, sosial bistand og arbeidsmarkedsprogrammer. Der man kan gjøre innsparinger, er det viktig at disse skjer i takt med oppsvinget. Målrettede sikkerhetsnett er en prioritet i land der denne typen bistand ikke finnes, er vanskelig tilgjengelig, eller der langtidsledige ikke lenger får støtte. Man bør unngå generelle kutt i sosiale overføringer, som bostøtte og støtte til barn og familier, da disse ofte utgjør en vital støtte til fattige arbeidende familier og enslige foreldre.

Målretting kan gi besparelser og beskyttelse til de sårbare

Mer effektiv målretting kan skape betydelige besparelser, samtidig som det beskytter sårbare grupper. Spesielt helsereformer bør prioritere beskyttelse av de mest sårbare grupper. Det er imidlertid nødvendig med en finjustering for å unngå å skape incentiver som gjør at folk ikke ønsker å søke etter jobb. For eksempel kan det hende at arbeidsledige som skal begynne i en jobb, taper på det, eller vinner veldig lite på det når de går fra arbeidsledighetstrygd til lønn.

Støtte opp om familiens innsats for å takle motgang

Det er meget som taler for det å utforme støtten fra det offentlige på en slik måte at husholdningenes evne til å klare motgang får støtte og blir utfyllt, i stedet for at denne kapasiteten blir erstattet. I lys av dette er det spesielt viktig å tilby effektiv sysselsettingsstøtte, selv om dette betyr høyere utgifter til en aktiv sosialpolitikk på kort sikt. Arbeidsmarkedsaktivering og støtte til personer i jobb bør holdes på rimelige nivåer. Når mange husholdninger er uten arbeid, skal de politiske tiltak gjøre det mulig å la husholdningene raskt dra nytte av det når arbeidsmarkedet

blir bedre. For at de skal være så effektive som mulig, bør arbeidsrelaterte støtteordninger og incentiver ikke være begrenset til den personen som søker jobb, men også gjøres tilgjengelig for den partneren som ikke arbeider.

Myndighetene må ha planene klare for neste krisen

For å «krisesikre» sosialpolitikken og opprettholde effektiv støtte gjennom den økonomiske syklus, må myndighetene se lenger enn til siste nedgangsperiode. For det første må de finne måter de kan bygge opp oppsparte midler på, slik at de kan møte stigende kostnader under nedgangsperioder. Når det gjelder utgifter, bør de knytte støtten tettere til arbeidsmarkedsforholdene, for eksempel ved å redusere trygdeutgiftene under det økonomiske oppsvinget på en troverdig måte, og ved å forskyve ressurser fra trygd til aktiv arbeidsmarkedspolitikk. Når det gjelder inntekter bør de jobbe med å gjøre skattegrunnlaget bredere, og justere skattesystemene slik at de tar høyde for stigende inntektsmuligheter. For det andre bør myndighetene fortsette de strukturelle reformene av sosiale sikringssystemer som startet opp før krisen. Krisen har faktisk økt behovet for disse. Når det gjelder pensjoner, for eksempel, vil en del fremtidige pensjonister risikere større usikkerhet rundt inntektene i fremtiden på grunn av lange perioder med arbeidsledighet i løpet av deres arbeidsliv. Innen helsetjenester er strukturelle tiltak som kutter ut unødvendige tjenester, og som er mer effektive, å foretrekke fremfor nedskjæringer som ikke er målrettede, og som reduserer tilgangen til helsetjenester for de mest sårbare.

KUNNSKAPSDATABASE

- *OECD Income Distribution Database*
DOI : <http://dx.doi.org/10.1787/data-00654-en>
- *How's Life? 2013: Measuring Well-being*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201392-en>
- *Health at a Glance 2013: OECD Indicators*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/health_glance-2013-en

OECDs GLOBALE PARLAMENTARISKE NETTVERK

Bringer lovgivere sammen

Bringer OECD-analyser og -data til ditt parlament

Driver PR for en bedre politikk for et bedre liv

Finn ut mer

www.oecd.org/parliamentarians

Eller send oss en e-post

parliamentarians@oecd.org

Velferd i Norge

Norge scorer svært godt på mange velferdsindikatorer i forhold til de fleste andre land som Better Life-indeksen omfatter. Norge gjør det bedre enn gjennomsnittet på nesten alle områder (subjektiv velferd, jobber og inntekter, boliger, balanse mellom arbeid og fritid, miljøkvalitet, samfunns-gasjement, sosialt kontaktnett, helsestatus og personlig sikkerhet).

Man kan riktignok ikke kjøpe seg lykke, men penger er et viktig middel for å oppnå en høyere levestandard. I Norge er nettojustert tilgjengelig inntekt per person i en gjennomsnittlig husholdning 33 492 USD i året, noe som er over OECD-snittet på 25 908 USD i året. Men det er et betydelig gap mellom de rikeste og fattigste – de rikeste 20 % tjener nær fire ganger så mye som de fattigste 20 %.

Når det gjelder arbeid, har over 75 % av innbyggerne i alderen 15–64 år i Norge en betalt jobb, hvilket ligger over OECD-snittet på 65 %, og en av de høyeste andelen i OECD. Omtrent 77 % av mennene er i en betalt jobb, sammenlignet med 74 % av kvinnene. I Norge har bare 3 % av arbeidstakerne en lang arbeidstid, vesentlig færre enn OECD-snittet på 13 %. Kjønnfordelingen viser at 4 % av menn har lang arbeidstid, mens det samme er tilfelle for 1 % av kvinnene.

En god utdanning og kompetanse er en viktig forutsetning for å finne en jobb. I Norge har 82 % av den voksne befolkningen mellom 25 og 64 år fullført videregående skole, en høyere andel enn OECD-snittet på 75 %. Det gjelder både for menn og kvinner. Når det gjelder kvaliteten på utdanningssystemet, så scoret en gjennomsnittlig elev 496 poeng på ferdigheter innen lesing, matematikk og naturfag i

OECDs PISA-undersøkelse (Programme for International Student Assessment), hvilket er marginalt lavere enn OECD-snittet på 497. Gjennomsnittlig i Norge var jentene 16 poeng bedre enn gutta, over OECD-snittet på 8 poeng hva kjønnsforskjell angår.

Når det er snakk om helse, er forventet levetid i Norge 82 år, to år mer enn OECD-snittet på 80 år. Forventet levetid for menn er 80 år, sammenlignet med 84 år for kvinner. Mengden av svevestøv (PM10) – usynlige luftforurensende partikler som er små nok til å innåndes og forårsake lungeproblemer – er på 16,1 mikrogram per kubikkmeter, i store urbane områder vesentlig lavere enn OECD-snittet på 20,1 mikrogram per kubikkmeter. Norge gjør det også bra når det gjelder vannkvalitet, da 94 % av befolkningen sier at de er tilfreds med kvaliteten på vannet deres – til sammenligning er snittet i OECD på 81 %.

Hva offentligheten angår, er det en sterk fellesskapsfølelse og deltagelse i det offentlige liv i Norge, hvor 94 % av befolkningen mener de kjenner noen de kan ty til når de trenger det, høyere enn OECD-snittet på 88 %. Valgdeltagelsen – et mål på innbyggernes deltagelse i politiske prosesser – var på 78 % ved de seneste valgene, over OECD-snittet på 68 %. Sosial og økonomisk status kan påvirke valgoppslutningen. Valgdeltagelsen blant de rikeste 20 % av befolkningen er estimert til 85 %, mot 72 % for de fattigste 20 %. Dette gapet er på linje med snittet for OECD som ligger på 13 prosentpoeng.

Teksten som er inkludert her, reflekterer det som finnes på Better Life-indeksens landsider. For en dypere velferdsanalyse, se rapporten *How's Life? 2013: Measuring Well-Being*.

For ytterligere informasjon om estimater og årlige referansedata, se

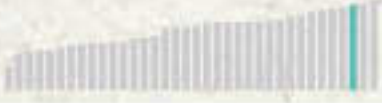

www.oecdbetterlifeindex.org/about/better-life-initiative/.

NORGE

på indeksen

(i forhold til andre OECD-land)

Indeks	Utvalgte funn
 Boforhold 	En gjennomsnittlig bolig har 2,0 rom per person
 Inntekt 	En gjennomsnittlig husstands formue er estimert til 8 797 USD per person
 Arbeid 	Omtrent 0,3 % av arbeidsstyrken har vært arbeidsløse i ett år eller mer
 Fellesskap 	Omtrent 94 % av befolkningen mener de kjenner noen de kan ty til når de trenger det
 Utdanning 	Den gjennomsnittlige eleven scoret 496 poeng i PISA-undersøkelsen på ferdighetene lesing, matematikk og naturfag
 Miljø 	Svevestøvnivået (PM10) ligger på 16,1 mikrogram per kubikkmeter
 Samfunnsengasjement 	Valgdeltagelsen ved siste stortingsvalg var på 78 % av de som var registrert
 Helse 	Forventet levetid er 82 år
 Tilfredshet med livet 	På en skala fra 0 til 10 svarte folk i snitt 7,4 på sin generelle tilfredshet med livet
 Sikkerhet 	Selvmordsraten ligger på 0,6 per 100 000 innbyggere
 Balanse jobb-fritid 	Folk vier ca. 15,6 timer daglig til personlig pleie (inkludert å sove og spise) og fritid

Informasjon. Direkte fra kilden.

GRATIS årbok ved
abonnement

Holder deg i forkant av vår tids politiske utfordringer siden 1962.

Abonner her

www.oecdobserver.org/subscribe.html

eller send oss en e-post på

observer@oecd.org

INFOHJØRNET

Tekst og grafikk er hentet fra OECD (2014), *OECD Regional Outlook 2014: Regions and Cities: Where Policies and People Meet*, OECD Publishing

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201415-en>

Enhver region kan gjøre det bedre hvis den styres godt

Regionene er i frontlinjen når det gjelder myndighetenes arbeid med å styrke veksten, bedre velferden og takle ulikheter, men finanskrisen forsterket gapet mellom ledende og akterutseilte regioner i halvparten av alle OECD-land. Selv om økonomisk vekst og andre vellykkede tiltak varierer kraftig mellom forskjellige regioner, også innen ett og samme land, kan regioner som ligger etter, bli konkurransedyktige dersom de blir behandlet med den riktige blanding av politiske tiltak, og dersom man jobber for dette på en koordinert måte på alle forvaltningsnivåer.

Regionale forskjeller i inntekt har blitt større i de fleste OECD-landene i de siste tiårene, og krisen har ikke gjort mye for å endre denne tendensen. De stedene der forskjellene har blitt mindre, skyldes dette som regel svakere resultater i mer velstående regioner, heller enn vekst i de mindre velstående regionene. Krisen har også fremhevet regionale forskjeller når det gjelder arbeidsledighet.

Siden krisen har overgangen fra skattestimulering til konsolidering ført til **kraftige nedskjæringer i offentlig investering**, som falt med 13 % i reell verdi i OECD-landene i årene 2009-2012. Da ca. 72 % av de offentlige investeringer forvaltes av regionale og lokale myndigheter, har dette ført til spesielle utfordringer for regioner og distrikter. Selv om nedskjæringen i investeringene har bidratt til å verne om eksisterende tjenester og overføringer, risikerer de å undergrave vekst og tjenestetilbud i fremtiden.

Skattetrykket har også vært blant drivkreftene for **det økende antallet reformer i regi av lokale og regionale myndigheter**. Disse skyldes delvis et behov om å oppnå skalafordeler og andre kostnadsbesparinger, men er også en måte å delegerer ytterligere ansvar på.

Krisen har satt fokus på grensene for en ren økonomisk vurdering av sosial utvikling, og har understreket **behovet for bredere tiltak når det gjelder velferd**. Men velferd må allikevel forstås og behandles på det regionale nivå. Forskjeller når det gjelder ikke-økonomiske formål for velferd er ofte større mellom regioner i ett og samme land, enn de er mellom forskjellige land. Disse er også veldig stabile over tid. Land med større ulikhet når det gjelder utdanning, sysselsetting og de viktigste tjenester har også et mindre bra resultat generelt når det gjelder velferd.

I de fleste OECD-økonomier har ønsket om vekst lagt stadig større fokus på **byene som de viktigste potensielle vekstmotorer**. Generelt sett er byer mer produktive, og deres produktivetsforsprang vokser med byens størrelse. Større byer har en tendens til å løfte veksten i regionene rundt seg, selv i en avstand på 200 til 300 km. Mindre byer, derimot, kan oppnå produktivetsfordeler ved å være tett knyttet til andre byer, og ved å benytte seg av denne tilknytningen som en slags erstatning for størrelse.

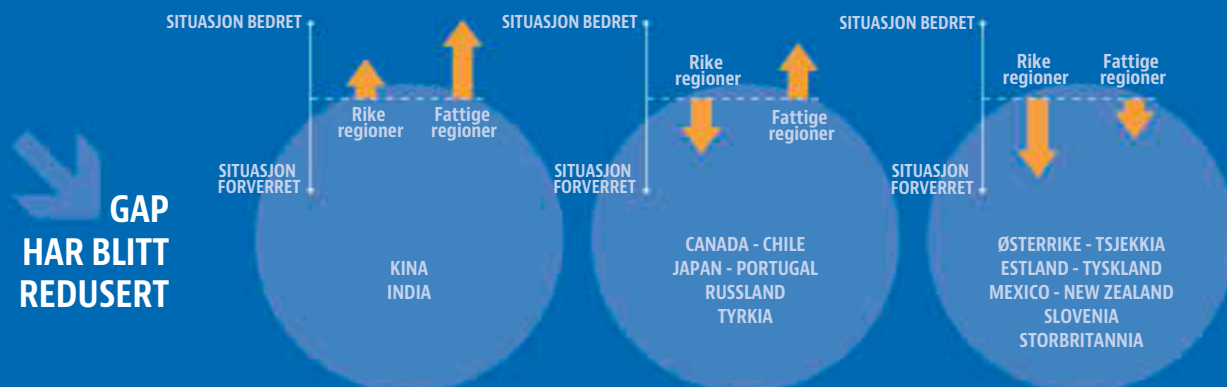
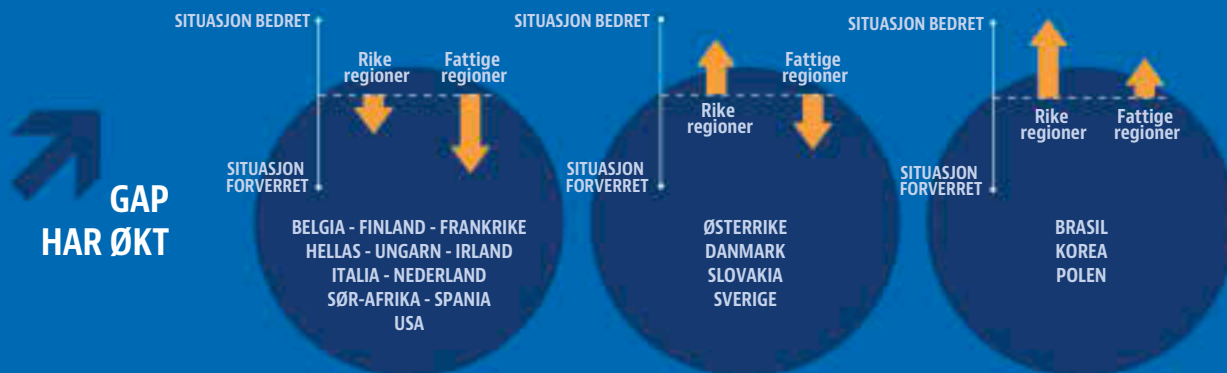
Vekst og produktivetsfordeler følger ikke automatisk med urbanisering: **Måten byene styres på** har en direkte og viktig innflytelse på deres økonomiske resultater og på

OECD Regionalt perspektiv

Utvalgte data

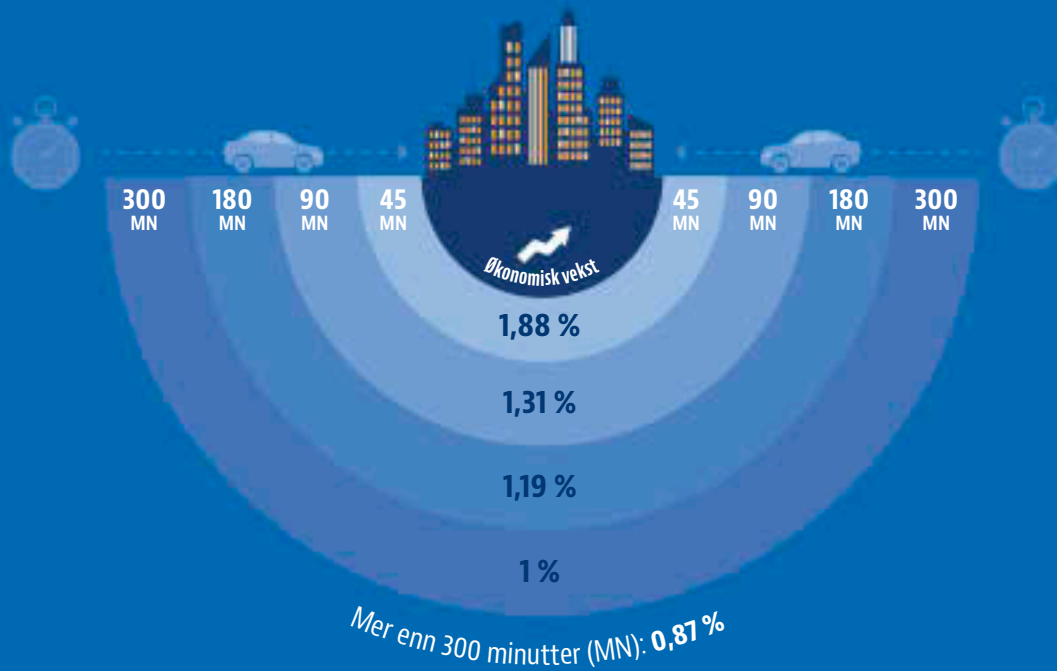
Krisen har økt gapet mellom de rikeste og fattigste regionene i mange land

Trenden i forholdet mellom BNP per innbygger blant de 10 % rikeste og 10 % fattigste regionene, 2008-2010

Økonomisk vekst øker med nærheten til store byer

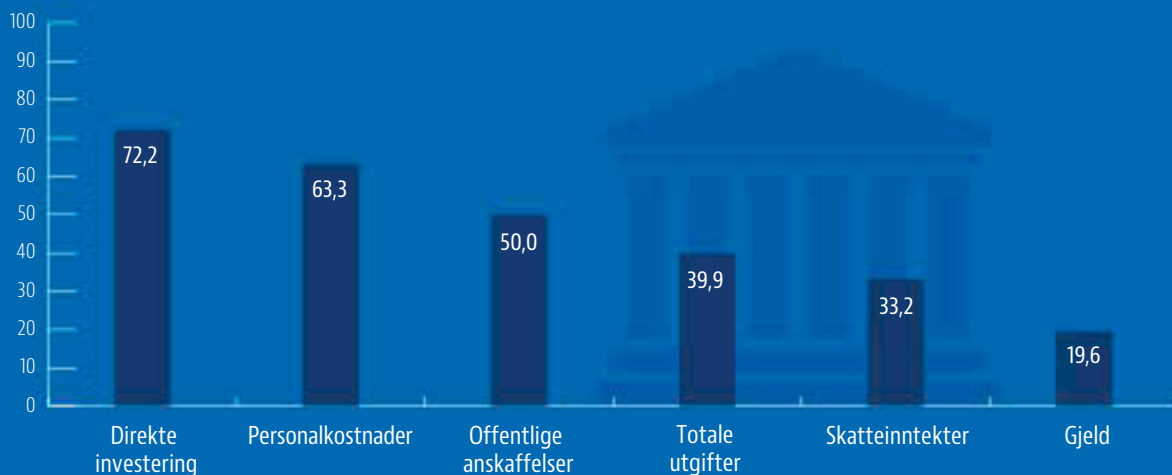
Årlig regional vekstrate for BNP per innbygger (1995-2010) og kjøretid til nærmeste storbyområde med 2 millioner eller flere innbyggere i OECD-land

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933106667>

Regionale myndigheter spiller en nøkkelrolle i den offentlige økonomien

Regionale myndigheter i % av myndighetene som helhet, OECD (2012)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933106306>

Enhver region kan gjøre det bedre hvis den styres godt

beboernes livskvalitet. Husholdningenes og bedriftenes handlinger, samt interaksjoner mellom de forskjellige aktørene hos de offentlige myndigheter, har vanligvis større positiv eller negativ innflytelse i byer enn på mindre tettbefolkede steder. Det betyr at det er større behov for koordinering av politikken på tvers av sektorer, rettsområder og forvaltningsområder.

Denne typen **koordinering er ofte manglende**: Nasjonal og regional sektorpolitikk skaper ofte motstridende incentiver, og er ofte dårlig avstemt i forhold til hverandre. Horisontal fragmentering på det kommunale nivå øker problemet, spesielt i storbyområder med politisk fragmentering. OECDs undersøkelse om byforvaltning setter omkostningene ved fragmentert forvaltning i relieff, og understreker fordelene med bedre koordinering av politikken på storbyskala, dvs. etter en skala som defineres etter bosettingsmønstre og økonomisk aktivitet, i stedet for ofte foreldede administrative grenser.

Viktige politiske implikasjoner

Økende forskjeller, langsom vekst og begrensede manøvreringsmuligheter når det gjelder skatte- og pengepolitikk understreker behovet for en effektiv **tilgang til en politikk som er stedsrelatert**. For det første er veksthindringene meget forskjellige fra region til region innen ett og samme land. For det annet må politikken i økende grad være oppmerksom på kompromissene som må inngås mellom ulike mål og de potensielle komplementære forholdene blant dem som kan utnyttes med hjelp av en integrert tilnærming. Disse avveiningene og kompletteringsfaktorene gjenspeiler ofte spesielle forhold på spesielle steder, og er ofte lettest synlige - og håndterbare av - regionale og lokale aktører.

Det er viktig med politisk geografi: Når man skal identifisere og fremme forbindelsene mellom økonomiske, miljømessige og sosiale mål, er det viktig at styremaktene ser ut over de administrative grenser for å vurdere den reelle geografien for de utfordringene de står overfor. Dette er for eksempel tilfelle når man vurderer et offentlig transportproblem for et helt byområde, i stedet for at dette behandles separat av individuelle kommuner. Den korrekte skala for politisk inngrep er avhengig av den utfordringen man står overfor: Skoledistriktene er ikke de samme som sykehusdistriktene, og transportmyndighetene arbeider på en annen måte enn helsemyndighetene. Men antallet forvaltningsnivåer kan ikke vokse i det uendelige. Derfor er det et behov for data, verktøy og institusjoner som er i stand til å gjøre det lettere med vertikal og horisontal koordinering i forskjellig omfang.

Det er spesielt viktig å tilpasse de politiske tiltakene slik at de passer til hvert sted, på tvers av grensene mellom by og land. Nesten 78 % av alle landsbygdbeboere i OECD-landene bor i nærheten av en by, og derfor har det

liten hensikt å anse by og land som adskilte områder. Politiske programmer for by og for landsbygd må bli bedre integrert dersom man ønsker at de skal gjenspeile virkeligheten på de stedene der de iverksettes. Partnerskap og samarbeid mellom by og land kan gi en mer integrert områdeutvikling, noe som maksimaliserer de potensielle fordelene når det gjelder blant annet forbindelser innenfor arbeid og miljø.

Presset mot offentlig investering betyr at **lokale og regionale myndigheter trenger å gjøre mer - og gjøre det bedre - med mindre**. Det er med tanke på dette at OECD-rådet i mars 2014 satt opp en anbefaling for effektive offentlige investeringer på tvers av alle forvaltningsnivåer. Prinsippene som inngår i denne anbefalingen, vil kunne hjelpe myndighetene med å vurdere fordelene og ulempene med deres offentlige investeringskapital, og å sette opp prioriteter for mulige forbedringer.

Nasjonale og regionale/statlige myndigheter kan ha en viktig rolle å spille for å finne frem til mer effektive løsninger til forvaltning av storbyområder.

Hindringene for en kollektiv handling er ofte betydelige, og selv om alle kommuner i et stort urbant område eller en region vil kunne dra nytte av et samarbeid, kan det også hende at ingen av disse har den kapasitet eller den evne som skal til for å påta seg kostnadene med innsamling av nødvendig informasjon, mobilisering av andre, osv.

Bedre forvaltning av behovene i storbyområder trenger igjen å bli støttet opp med en større grad av politisk koherens for byene på det nasjonale nivå.

Tradisjonelt sett har bypolitikk, der denne type politikk eksisterer, hatt en tendens til å være heller snever, og til å fokusere på problemene i stedet for på mulighetene. Mange andre politiske grener som har dyptgående betydning for urban utvikling, vil kanskje aldri kunne sees med et "urbant blikk". Myndigheter som ønsker å gjøre det riktige for byene, må utvikle en mye bredere visjon av bypolitikken og utvikle tverrsektorielle strategier som behandler de utfordringene byene står overfor, på en integrert måte.

KUNNSKAPSDATABASE

- *OECD Regional Well-Being*
www.oecdregionalwellbeing.org
- *How's Life in Your Region?: Measuring Regional and Local Well-being for Policy Making*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264217416-en>
- *Investing Together: Working Effectively across Levels of Government*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264197022-en>

INFOHJØRNET

Tekst og grafikk er hentet fra OECD (2014), *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*, OECD Publishing
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2014-en>

Økt betydning av utdanning og kompetanse

Tilgangen til utdanning øker, men samtidig øker betydningen av utdanning og kompetanse i våre liv, der høyere utdanningsnivåer gir bedre muligheter for sysselsetting og høyere inntekt.

Tilgang til utdanning blir stadig bedre, og andelen voksne som har gode lese- og skriveferdigheter fortsetter å vokse, men de sosiøkonomiske forskjeller blir stadig større, fordi betydningen av utdanning og kompetanser for en persons sjanser i livet har blitt betydelig forsterket.

Arbeidsmarkedet belønner høyt utdanningsnivå og høy kompetanse

La oss se på sysselsettings situasjonen. I gjennomsnitt er over 80 % av voksne personer med utdanning på universitetsnivå sysselsatt, sammenlignet med under 60 % av personer med et nivå lavere enn videregående skole. Men personer med utdanning på universitetsnivå, spesielt unge voksne, er allikevel ikke beskyttet mot arbeidsledighet. Ledigheten blant voksne med universitetsutdanning var i gjennomsnitt i OECD-landene på 5,0 % i 2012 (en økning fra 3,3 % i 2008), men blant unge på mellom 25 og 34 år var den på 7,4 % (en økning fra 4,6 % i 2008). Til sammenligning var ledigheten for 25 til 34-årige uten eksamen fra videregående skole på 19,8 % i 2012 (og enda høyere i mange land), med en økning fra 13,6 % i 2008. Disse data bekrefter igjen at den siste økonomiske krisen rammer unge voksne med lavt utdanningsnivå hardest.

Manglende kompetanse øker risikoen for arbeidsledighet – også blant personer med likt utdanningsnivå. For eksempel var gjennomsnittlig 5,8 % av de voksne som deltok i undersøkelsen om kompetanse blant voksne, og som ikke hadde utdanning på

nivå med videregående, men som hadde et moderat nivå av lese- og skriveferdigheter, arbeidsledige i 2012. Sammenlignet med dette var 8,0 % av voksne med tilsvarende utdanningsnivå, men med svake lese- og skriveferdigheter, arbeidsledige. Blant voksne med utdanning på universitetsnivå, men med svake lese- og skriveferdigheter, var 3,9 % arbeidsledige, mens tallet var på 2,5 % for personer med bedre lese- og skriveferdigheter.

Data om inntekt viser også en stor forskjell mellom de som har utdanning, og de som ikke har. I OECD-landene tjener voksne med utdanning fra universitetsnivå gjennomsnittlig ca. 70 % mer enn de som kun har utdanning fra videregående. Forskjeller i kompetanse har også sitt å si for inntekten, selv blant personer med samme utdanningsnivå: Voksne med utdanning på universitetsnivå, og som har den høyest grad av lese- og skriveferdighet, tjener ca. 45 % mer enn personer med tilsvarende utdanning, men med lavere nivå av lese- og skriveferdigheter. Dette fremgår av undersøkelsen om kompetanse blant voksne.

I de fleste landene er absolutt oppadgående mobilitet i utdanning mer vanlig enn nedadgående mobilitet.

Utvidelsen av utdanningssystemene i mange OECD-land, både på videregående, og på mellomlange og lange utdanninger, har gitt 25-34 åringer mulighet til å oppnå høyere utdanning enn deres foreldre. I de OECD-landene som deltok

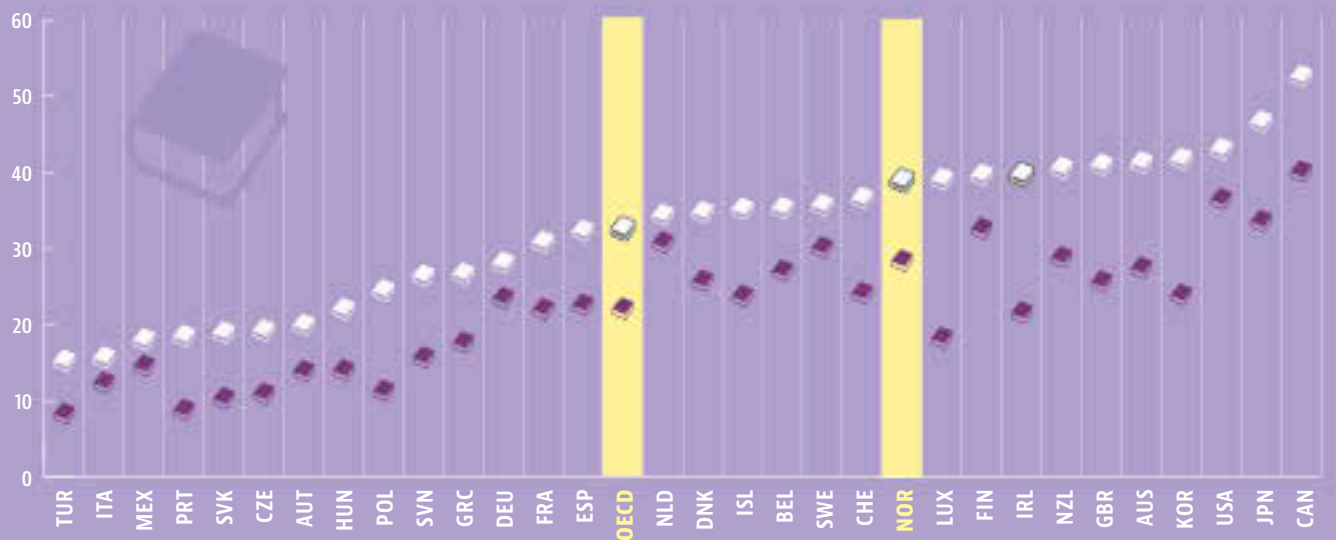
Et blick på utdanning: OECD-indikatorer

Utvalgte data

Flere voksne har utdanning etter videregående skole

% av personer mellom 25-64 år med utdanning etter videregående skole, 2000-2012

2000 2012

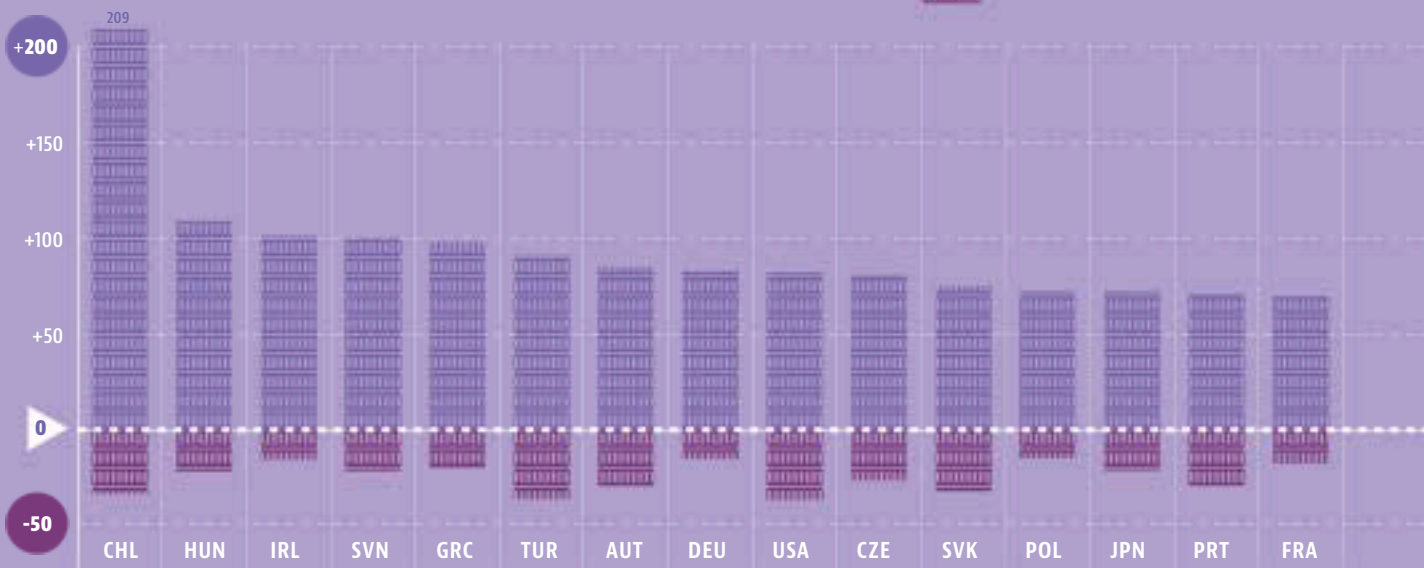

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933114951>

Relativ inntekt i forhold til utdanningskvalifikasjoner

Gevinst eller tap sammenlignet med videregående utdanning, 2012

Personer mellom 25-64 år med inntekt fra arbeid

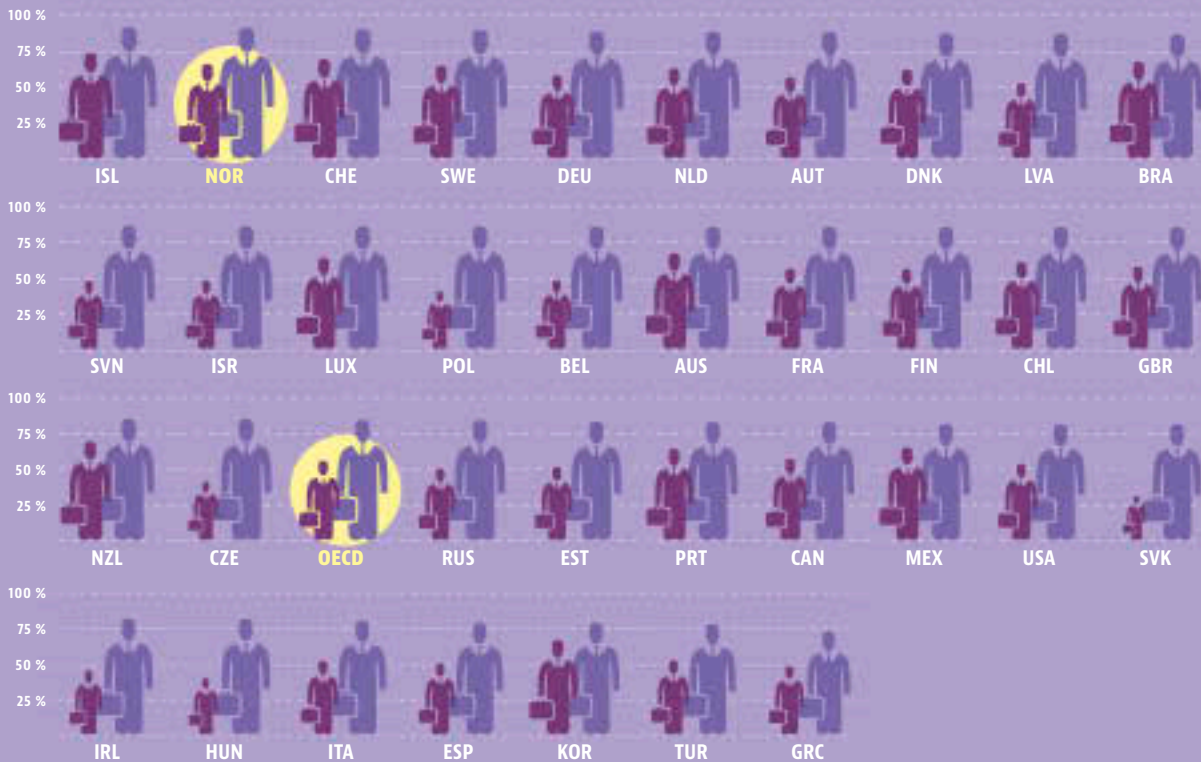

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933116205>

Andelen yrkesaktive sett opp mot utdanningskvalifikasjoner

% av personer mellom 25-64 år i arbeidforhold, 2012

Land er rangert i synkende rekkefølge ut fra andelen yrkesaktive mellom 25-64 år med utdanning etter videregående skole

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933115958>

ISO-koder

AUS Australia
AUT Østerrike
BEL Belgia
BRA Brasil
CAN Canada
CHL Chile

CZE Tsjekkia
DNK Danmark
EST Estland
FIN Finland
FRA Frankrike
DEU Tyskland

GRC Hellas
HUN Ungarn
ISL Island
IRL Irland
ITA Italia
ISR Israel

KOR Korea
LVA Latvia
LUX Luxembourg
MEX Mexico
NLD Nederland
NZL New Zealand

NOR Norge
POL Polen
PRT Portugal
RUS Russland
SVK Slovakia
SVN Slovenia

ESP Spania
SWE Sverige
CHE Sveits
TUR Tyrkia
GBR Storbritannia
USA Amerikas forente stater

Økt betydning av utdanning og kompetanse

i undersøkelsen om kompetanse blant voksne (et produkt av OECDs Programme for the International Assessment of Adult Competencies, også kalt PIAAC), hadde i gjennomsnitt 32 % av de unge oppnådd høyere utdanningsnivå enn deres foreldre, mens kun 16 % ikke nådde foreldrenes utdanningsnivå. I alle land unntatt Estland, Tyskland, Norge og Sverige er absolutt oppadgående mobilitet i utdanning mer vanlig enn absolutt nedadgående mobilitet. Utvidelsen av utdanning har vært spesielt tydelig i Frankrike, Irland, Korea, Spania og Russland, der forskjellen mellom oppadgående og nedadgående mobilitet er på 30 prosentpoeng eller mer.

Andre resultater

Nesten 40 % av 25-34 åringene har nå **utdanning på universitetsnivå**, noe som er 15 prosentpoeng høyere enn blant personer i alderen 55 til 64 år.

Det er i gjennomsnitt en 10 prosentpoeng økning i andelen av yngre og voksne som oppnår det høyeste nivået i **lese- og skriveferdigheter**.

I de fleste OECD-landene begynner utdanning for de fleste barn lenge før de fyller 5 år. Over en tredjedel av 4-åringer (84 %) går i **barnehager/førskoler** i OECD-landene. I de OECD-landene som er medlem av EU, gjelder dette 89 % av 4-åringer.

Rundt 72 % av elevene som begynner på **videregående skole**, fullfører programmet innen normert tid. Ved å gi elevene to år ekstra år for å fullføre videregående skole, gjennomfører 87 % av elevene programmene to år etter normert tid. Dette er et gjennomsnitt for OECD-landene.

I gjennomsnitt var 49 % av 15-29 åringer under utdanning i OECD-landene i 2012. De resterende 51 % fordeler seg slik: 36 % hadde en jobb, 7 % var arbeidsledige, og 8 % befant seg utenfor arbeidsstyrken.

Høyere utdanningsinstitusjoner og i mindre omfang førskolene, får den største andelen midler fra private kilder: henholdsvis 31 % og 19 %. **Offentlige midler** til utdanningsinstitusjoner, for alle nivåer kombinert, steg mellom 2000 og 2011 i alle land (unntatt Italia) der data kan sammenlignes. Men med flere husholdninger som deler kostnadene til utdanning, steg den **private finansieringen** ytterligere i over tre fjerdedeler av landene.

Mens andelen av **offentlige midler** avsatt til utdanning gikk ned mellom 2005 og 2011 i to tredjedeler av landene, vokste de offentlige utgifter til utdanning i den kortere perioden fra 2008 til 2011 (da krisen var på sitt sterkeste) raskere (eller den ble redusert saktere) enn de offentlige utgifter til alle andre tjenester i 16 av de 31 landene der det foreligger tilgjengelige data.

I kun fire av de 35 landene der det foreligger tilgjengelige data kreves det mastergrad for å være **førskole-/barnehagelærer**, mens den samme graden kreves av lærer på videregående nivå som underviser i generelle fag i 22 av 36 land med tilgjengelige data.

Faglig utvikling for lærere er obligatorisk på alle utdanningsnivåer i ca. tre fjerdedeler av OECD-land og partnerland med tilgjengelige data. Selv om dette kreves av folkeskolelærer i 17 land, og for forfremmelse og lønnsstigning i 8 land, er det hele 6 land der dette ikke kreves.

I 2012 studerte over 4,5 millioner studenter utenfor sine hjemland. Australia, Østerrike, Luxembourg, New Zealand, Sveits og Storbritannia har den høyeste andelen **internasjonale studenter**, målt i prosent av det totale antallet studenter.

KUNNSKAPSDATABASE

- *TALIS 2013 Results: An International Perspective on Teaching and Learning*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264196261-en>
- *Skills Outlook 2013: First Results from the Survey of Adult Skills*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264204256-en>
- *Trends Shaping Education 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/trends_edu-2013-en

INFOHJØRNET

Tekst og grafikk er hentet fra OECD (2014), *Green Growth Indicators 2014, OECD Green Growth Studies*, OECD Publishing
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264202030-en>

Måling av fremgangen mot grønn vekst

OECDs grønn vekst-indikatorer hjelper myndighetene med å utvikle politiske tiltak som gir økonomisk vekst og utvikling, samtidig som man garanterer at man bevarer det naturressursgrunnlaget og de miljøtjenestene som det menneskelige velvære er avhengig av. Den verdensomspennende finanskrisen lettet i en viss grad presset på miljøet. Men det er en risiko for at når veksten tar seg opp igjen, vil dette presset bli forsterket, og raskt overstige nivået før krisen.

OECDs indikatorer for grønn vekst er organisert rundt fire hovedmål: opprette en ressurseffektiv lavkarbonøkonomi, opprettholde naturressursgrunnlaget, bedre folks livskvalitet, og gjennomføre tilpassede politiske tiltak samt realisere de økonomiske mulighetene som grønn vekst fører med seg. **Seks hovedindikatorer** har som mål å kommunisere om den grønne vekstens sentrale elementer på en balansert måte: CO₂- og materialproduktivitet, miljøtilpasset flerfaktorproduktivitet, en oversikt over naturressurser, endringer i bruk av landarealer, og befolkningens eksponering for luftforurensning.

Den verdensomspennende finanskrisen lettet i en viss grad presset på miljøet. Men det er en risiko for at når veksten tar seg opp igjen, vil dette presset bli forsterket, og raskt overstige nivået før krisen, med mindre myndighetene legger større vekt på relevante politiske tiltak. Det er nødvendig med en sterkere, vedvarende innsats for å oppnå en mer effektiv utnyttelse av energi og naturressurser slik at vi kan snu miljøskade-tendensen, opprettholde økonomiens naturressursgrunnlag og bedre folks livskvalitet. Dette krever en felles og koordinert innsats fra finans-, økonomi-, nærings- og landbruksdepartementene, og fra alle andre departementer hvis politiske bestemmelser har betydning for miljøet og kan fremme grønn vekst. Det vil være helt avgjørende å bygge menneskelig kapital gjennom utdanning og kunnskapsutvikling.

Er vi i ferd med å bli mer effektive når det gjelder bruk av naturressurser og miljøtjenester?

I de siste 20 årene har miljøproduktiviteten innen OECDs økonomier vokst når det gjelder **karbon, energi og**

materieler, men med store variasjoner mellom de forskjellige land og forskjellige sektorer. CO₂-utslipp og bruk av fossilt brensel er ikke lenger knyttet til økonomisk vekst, og fornybar energi spiller en stadig større rolle i innsatsen for å gjøre energiforsyningen mer allsidig og mer dekarbonisert. I dag genererer OECD-landene mer økonomisk verdi per enhet materielle ressurser enn de gjorde i 1990, og innsatsen med resirkulering av avfall har begynt å betale seg. Næringsstoffer i landbruket blir bedre utnyttet, og overskuddet i forhold til produksjon er mindre.

Denne utviklingen skyldes en kombinasjon av flere faktorer: politisk handling, nedgang i den økonomiske aktiviteten på grunn av krisen, ekspansjon i tjenestesektoren, eksport av ressurs- og forurensningsintensiv produksjon og økende handelsvolum.

På mange områder er produktivetsgevinstene små og miljøbelastningen fortsatt stor: CO₂-utslippene fortsetter å stige, fossile brenselstyper fortsetter å dominere energimiksen, til tider med statlig støtte, forbruket av materielle ressurser til støtte for økonomisk vekst er fortsatt høyt, og mange verdifulle materialer blir fortsatt kastet som avfall.

Blir naturressursgrunnlaget for våre økonomier opprettholdt?

Den informasjon som er tilgjengelig for å kunne vurdere landenes naturressurser, er ufullstendig og av varierende kvalitet. Det har blitt gjort fremskritt når det gjelder forvaltning av fornybare naturressurser, sett fra et kvantitativt synspunkt. Verdens **fiskeproduksjon** fra marin fangst har stabilisert seg, den kommersielle utnyttelsen av **skogressurser** viser et bærekraftig bilde, og utvinningen av

OECD Indikatorer for grønn vekst

Utvalgte data

Urban luftforurensning

Gjennomsnittlig individuell eksponering overfor små partikler (PM10), µg/m³

 1990
  2010
  WHO-terskel (20 µg/m³ årlig gjennomsnitt)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925654>

Andel fornybar energi i strømproduksjonen

% fornybar energi i strømproduksjonen

 1990
  2011

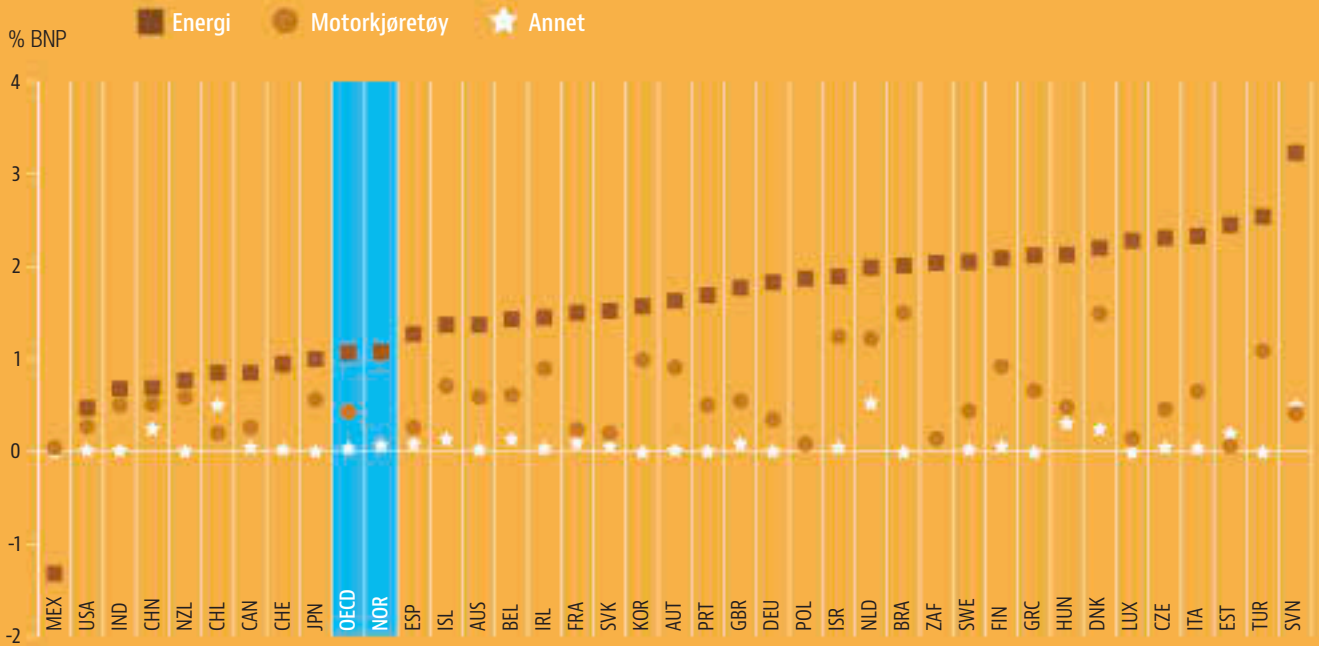

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925255>

Bruk av miljøskatter er fortsatt begrenset i mange land

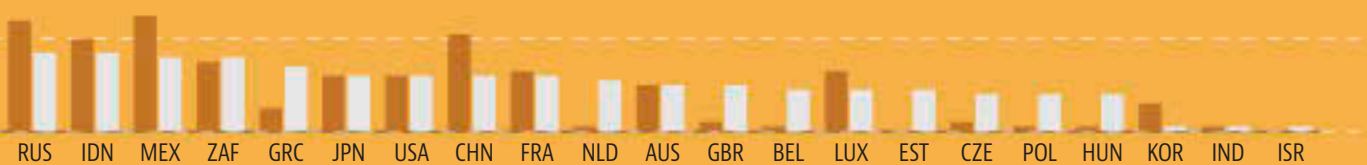
Nedbrytning av miljøskatteinntekter i % av BNP, 2012

Sortert fra lavest til størst mht. energi

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/8888932925825>

AUS Australia	DNK Danmark	IND India	MEX Mexico	SVK Slovakia
AUT Østerrike	EST Estland	IDN Indonesia	NLD Nederland	SVN Slovenia
BEL Belgia	FIN Finland	IRL Irland	NZL New Zealand	ESP Spania
BRA Brasil	FRA Frankrike	ISR Israel	NOR Norge	SWE Sverige
CAN Canada	DEU Tyskland	ITA Italia	POL Polen	CHE Sveits
CHL Chile	GRC Hellas	JPN Japan	PRT Portugal	TUR Tyrkia
CHN Kina	HUN Ungarn	KOR Korea	RUS Russland	GBR Storbritannia
CZE Tsjekkia	ISL Island	LUX Luxembourg	ZAF Sør-Afrika	USA Amerikas forente stater

Måling av fremgangen mot grønn vekst

fornybare **ferskvannsressurser** holder seg på samme nivå, til tross for den økende etterspørselen.

Det samlede presset på naturressurene er fortsatt høyt, og vi står fortsatt overfor store utfordringer når det gjelder kvaliteten på naturressursene, den betydningen de har for økosystemet og den integrerte forvaltningen av disse. Områder med rikt biologisk mangfold blir færre, og mange økosystemer er i ferd med å bli forringet. Truslene mot **biologisk mangfold** er spesielt store i land med høy befolkningstetthet, der landarealbruken er under endring og utviklingen av infrastrukturer fører til en økt fragmentering av naturlige levesteder. Mange **dyre- og plantearter** er truet. En tredjedel av verdens fiskebestand er overutnyttet, og mange **skoger** er truet av forringelse, fragmentering og omgjøring til andre typer landarealer. Presset på vannressursene er fortsatt høyt. I visse tilfeller kan lokal mangel på vann være et hinder for økonomisk aktivitet.

Tjener menneskene på miljøforbedringer?

De fleste mennesker i OECD drar fordel av bedre sanitærforhold. Nesten 80 % drar fordel av offentlig behandling av avløpsvann. Menneskelig eksponering for luftforurensning i form av svoveldioksid og partikler er synkende. Men samtidig fortsetter bakkenær ozon, nitrogenoksider og veldig fine partikler å påvirke menneskenes helse. Anslag over kostnadene som luftforurensningen i OECD-landene fører med seg, viser at det vil være store fordeler med ytterligere reduksjon av forurensningen. Det gjenstår også utfordringer når det gjelder oppgradering av aldrende vannforsynings- og kloakksystemer og tilgang til effektive kloakksystemer på små eller isolerte bosteder.

Vil grønn vekst skape økonomiske muligheter?

Landenes innsats for å implementere grønn vekstpolitikk ved å støtte opp om nye teknologier og innovasjoner, og ved å benytte seg av økonomiske stimulanser, er i ferd med å skyte fart. Det foreligger derimot lite sammenlignbar informasjon om økonomiske muligheter når det gjelder sysselsetting og konkurransedyktighet som følge av grønn vekst-politikk. De dynamiske aspektene ved grønn vekst er vanskeligere å måle statistisk, og mange forsøk på dette har fokusert på «grønne aktiviteter» i stedet for på den «grønne transformasjonen» av økonomien og av globale forsyningskjeder.

Sektorer som produserer **miljøvennlige varer og tjenester**, utgjør en voksende (men riktignok beskjedne) del av økonomien. Offentlig investering i **FoU** innen miljø og energieffektivitet har økt, og det samme har mengden «grønne» patenter. Bruken av **miljørelaterte avgifter**

er voksende, men forblir begrenset sammenlignet med arbeidsskatten. Støtten til landbrukere som utgjør den største belastningen for miljøet, har minsket, mens andelen støtte som inkluderer miljøkrav har økt.

Internasjonal finansstrøm som fremmer grønn vekst, er i ferd med å utvikle seg. Mens **karbonmarkedene** skrumpet inn på grunn av finanskrisen og redusert industriproduksjon, dukket det opp nye muligheter innen rene energiformer, der de internasjonale **investeringsstrømmer** har overgått investeringene i fossil brenselsteknologi. Det har oppstått nye muligheter med finansinstitusjoner som utsteder **grønne obligasjoner**, og **eksportkredittinstitusjoner** som legger til rette for private investeringer i prosjekter som vurderes med hensyn til deres miljøpåvirkning. **Utviklingshjelp** til miljøformål fortsetter å stige, og hjelp til fornybare energiformer har overgått hjelpen til ikke-fornybar energi.

En stor del av utviklingen skjer fremdeles i periferien, og de politiske tiltakene mangler ofte sammenheng, noe som undergraver overgangen til grønn vekst. Landene fortsetter å **støtte** opp om produksjon og forbruk av **fossilt brensel** på flere forskjellige måter. Og variasjonene når det gjelder **energiavgifter**, lav beskatning av brennstoffer med betydelig miljøpåvirkning og avgiftsunntak for drivstoff i visse sektorer utgjør hindringer for overgang til en lavkarbonøkonomi. Reformen av dette gir landene gode muligheter for å generere mer skatteinntekt, samtidig som de vil nå sine miljømål på en mer kostnadseffektiv måte.

KUNNSKAPSDATABASE

- *Towards Green Growth in Southeast Asia*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264224100-en>
- *Policy Instruments to Support Green Growth in Agriculture*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264203525-en>
- *OECD Environmental Performance Reviews*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/19900090>

INFOHJØRNET

Tekst og grafikk er hentet fra OECD/FAO (2014), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2014-2023*, OECD Publishing
 DOI: http://dx.doi.org/10.1787/agr_outlook-2014-en

Utsikter for landbruket Mat til verden

Verdens landbrukere og fiskere vil kunne tilfredsstillere etterspørselen i de neste 20 årene. Økte inntekter, urbanisering og nye kostholdsvaner vil forsterke overgangen mot et kosthold som er rikere på proteiner, fett og sukker. Prisene vil stige, men vil holde seg under de historiske høyeste nivåene. Med et kosthold som hovedsakelig er vegetarisk, med omfattende muligheter når det gjelder dyrket mark og et samfunn der urbaniseringen skjer sakte, byr India på unike muligheter og utfordringer, men matproduksjonen og forbruket per innbygger forventes å fortsette sin vekst.

Verdensmarkedsprisene på store avlinger har falt betydelig i forhold til de historiske høye nivåer, og det skyldes i stor grad rekordavlingene 2013/14. Som en motsetning til dette, har prisene på kjøtt og meieriprodukter nådd historisk høye nivåer, fordi tilgangen til disse ble mindre enn forventet i 2013. Prisene på verdensbasis for etanol og biodiesel har fortsatt nedgangen fra det høye nivået de befant seg på i 2011, og dette skyldes rikelig tilgang på begge.

Det forventes at **etterspørselen etter landbruksprodukter** vil holde seg stabil, selv om veksten vil være lavere enn i det forrige tiåret. Kornprodukter er fortsatt sentrale i våre kosthold, men økende inntekter, urbanisering og endringer i spisevaner bidrar til overgang mot et kosthold som inneholder mer proteiner, fett og sukker.

I det neste tiåret regner man med at **husdyr- og biodrivstoffproduksjonen** vil vokse hurtigere enn **avlingsproduksjonen**. Denne strukturelle endringen i den globale landbruksproduksjonen bidrar til en relativ ny vinkling, bort fra basisavlinger som hvete og ris, mot grovere korn typer og oljefrø. Størsteparten av den ekstra produksjonen vil komme fra regioner der avgjørende faktorer som tilgang til jord og land, og politiske regulering er minst innskrenkende.

Det forventes at **prisene på avlinger** vil falle i ett eller to år før de stabiliserer seg på et nivå som vil være høyere enn

før 2008, men betraktelig mye lavere enn nylig høye nivåer. Prisene på kjøtt, meieriprodukter og fisk forventes å stige. I reelle termer, derimot, forventes prisene på både avlinger og dyreprodukter å gå ned på middels lang sikt. Det forventede forholdet mellom tilbud og etterspørsel for kornprodukter har steget betraktelig, og det burde dempe bekymringene når det gjelder ustabile priser.

Verdens fiskeriproduksjon vil hovedsakelig bli drevet av gevinster innen akvakultur i utviklingslandene. Vedvarende høye omkostninger i et klima med vedvarende etterspørsel vil holde fiskeprisene godt over det historiske gjennomsnittet, noe som vil holde forbruket nede i de kommende 10 år. Produksjonsveksten vil hovedsakelig komme fra utviklingsland i Asia og Latin-Amerika.

Handelen vokser fortsatt, men langsommere enn i de siste 10 årene. Nord- og Sør-Amerika vil styrke deres posisjon som den dominerende eksportregion, både når det gjelder verdi og volum, mens Afrika og Asia vil øke nettoimporten for å tilfredsstillere en stigende etterspørsel.

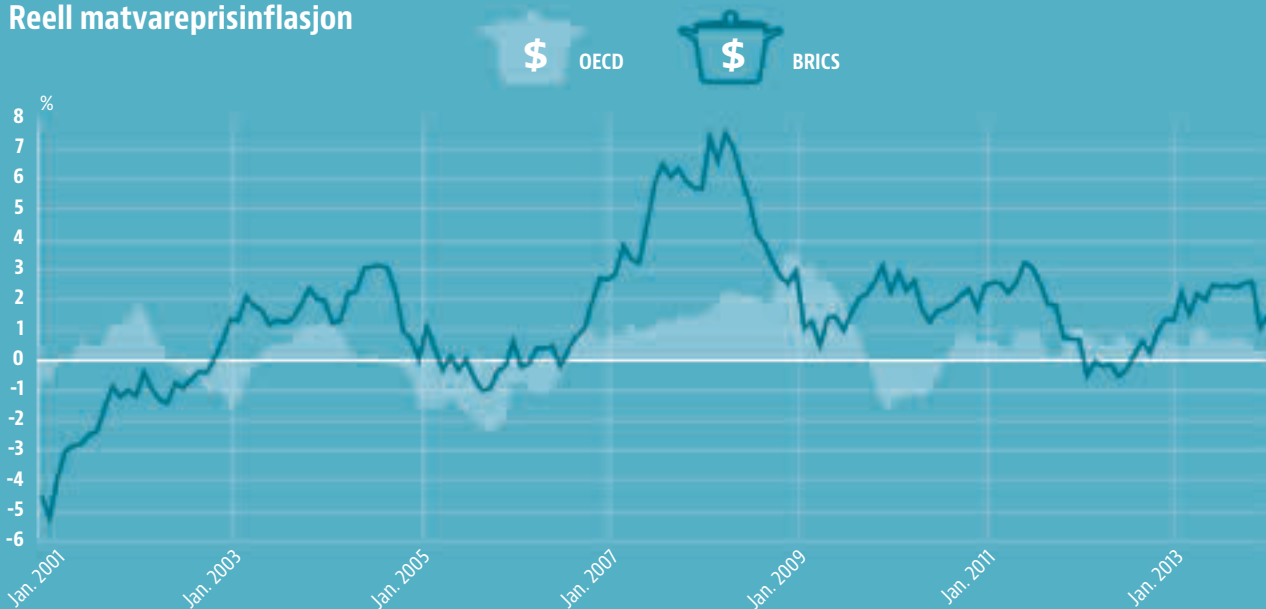
Nylige politiske reformer innen landbruks- og fiskerimarkedet har gjort at tilbud og etterspørsel nå regulerer raskere på markedssignaler, men begge er fortsatt styrt av politiske tiltak som produsentstøtte, offentlige lagerbeholdninger og biodrivstoffstillatelser. Enda flere

OECD Utsikter for landbruket

Utvalgte data

Matvarepriser er mer ustabile i utviklingsland

Reell matvareprisinflasjon

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933098725>

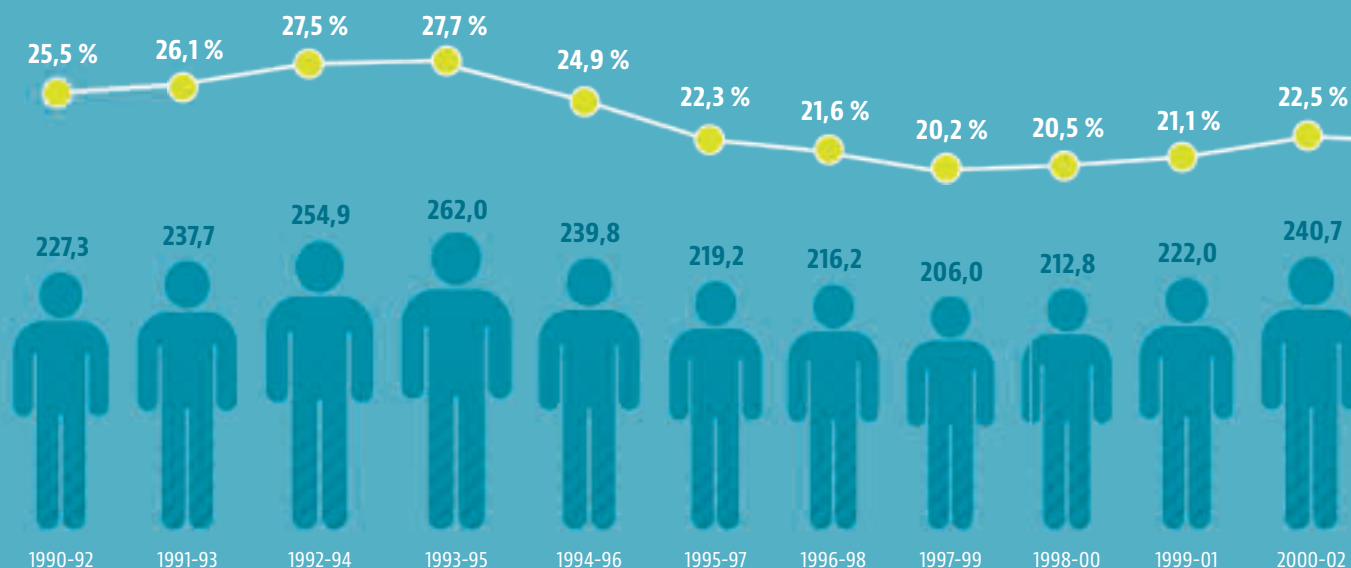
Færre mennesker i India sulter

Antall underernærte personer (millioner)

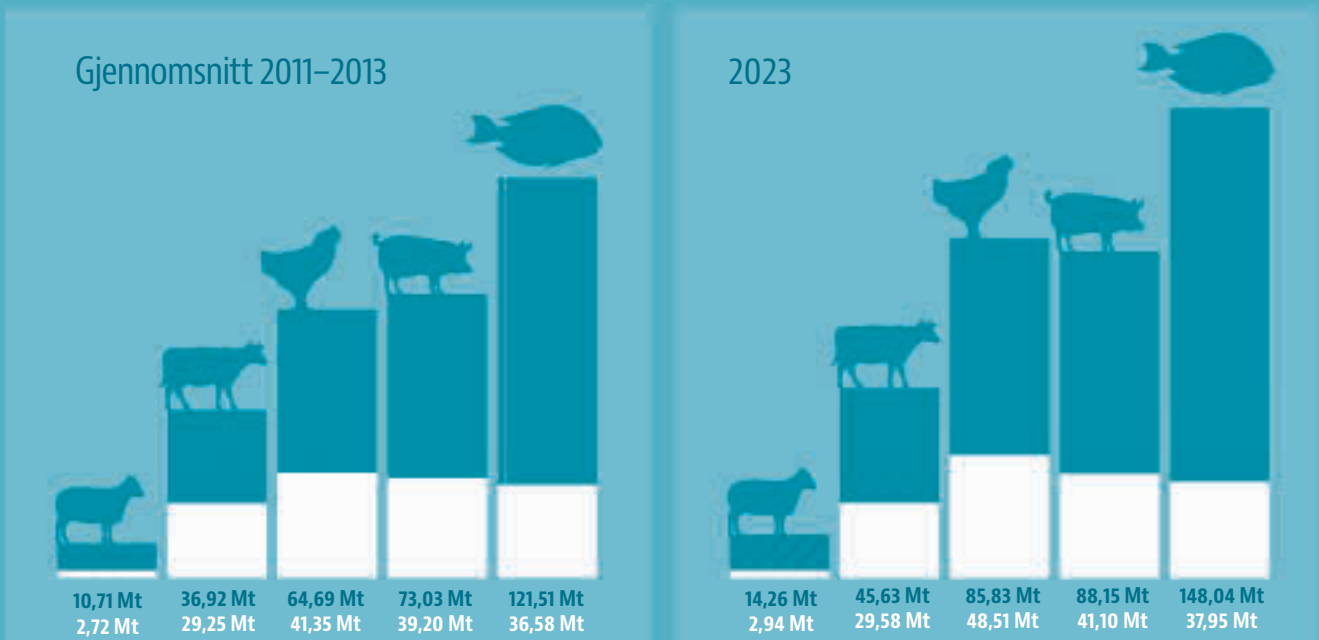
Andel av befolkningen %

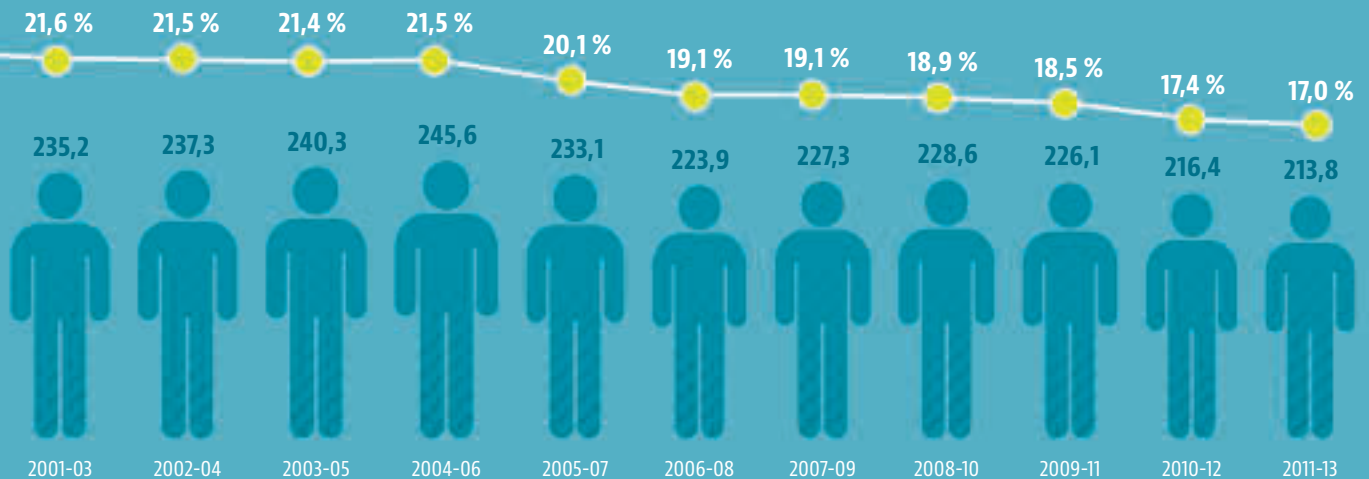
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933099067>

Utviklingsland forbruker mer kjøtt og fisk

● Industriland ● Utviklingsland Mt = millioner tonn

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933098763>

Utsikter for landbruket – mat til verden

politiske endringer vil komme. I fjor ble det inngått beslutning om USAs Agricultural Act 2014 og reformen av EUs felles landsbrukspolitikk 2013. Men disse bestemmelsene blir ikke tatt med i disse prognosene, da detaljene om deres implementering enda ikke er fastlagt.

Nøkkelaspekter ved de globale varemarkeder frem til 2023

Kornprodukter: Verdensmarkedsprisene på de viktigste kornsortene vil falle litt tidlig i utsiktsperioden, noe som vil stimulere verdenshandelen. Det forventes at lagrene vil stige, og at rislagrene i Asia blir rekordhøye.

Oljefrø: Den globale andelen av dyrket mark plantet med oljefrø stiger fortsatt, men i saktere tempo, da en vedvarende etterspørsel etter planteoljer skyver prisene opp.

Sukker: Etter en svekkelse på slutten av 2013 vil de internasjonale sukkerprisene ta seg opp igjen, drevet av en kraftig etterspørsel på verdensbasis. Eksporten fra Brasil, som er verdens ledende sukkerekseportør, vil bli påvirket av etanolmarkedet.

Bomull: Den forventede frigivelsen av samlede globale lagre vil øke forbruket som en følge av lavere priser, før prisene igjen går opp i 2023.

Biodrivstoff: Forbruket og produksjonen av biodrivstoff forventes å øke med over 50 %, anført av sukkerbasert etanol og biodiesel. Etanolprisen øker i takt med råoljeprisen, mens prisen på biodiesel følger prisen på planteolje.

Kjøtt: Solid importetterspørsel fra Asia, samt gjenoppbygging av buskap i Nord-Amerika bidrar til å holde kjøttprisene oppe, og prisen på oksekjøtt når rekordhøyder. Fjærfe overtar etter svin for å bli det kjøttproduktet med høyest forbruk i denne perioden.

Meieriprodukter: Prisene faller litt i forhold til de aktuelle høye nivåene. Dette skyldes vedvarende produktivitetsøkning i de største produsentlandene, og fornyet vekst i Kina. India overtar etter EU som verdens største melkeprodusent, og vil bygge opp betydelig eksport av skummetmelkpulver i perioden.

Fiskeri: Veksten innen akvakultur vil være konsentrert i Asia. Det er fortsatt en av de hurtigst voksende matsektorene, og overgår fanget fisk til menneskeføde i 2014.

Fokus på India

India er verdens mest folkerike land, med det største antallet landbrukere og også det største antallet mennesker som opplever matusikkerhet. Rapporten tegner opp et **relativt optimistisk bilde for India**, som forventes å opprettholde veksten i produksjonen og forbruket, spesielt anført av sektorer med høyere verdiskapning.

Den nye National Food Security Act er det mest omfattende program for «rett til mat» som noen gang har blitt opprettet. Det tildeler subsidierte kornrasjoner (ca. 90 % under utsalgsprisen) til over 800 millioner mennesker. Implementeringen av denne loven vil bli en stor utfordring.

Subsidier for å fremme større bruk av gjødsel, pesticider, frø, vann, elektrisitet og kreditt, samt markedsstøttede priser, har bidratt til en sterk årlig produksjonsvekst i de siste ti årene. Disse programmene skaper fremdeles vekst, og gjør det mulig for India å øke forsyningene per innbygger betraktelig, selv om et stigende press på ressursene reduserer absolutte vekstrater over de neste 10 år.

Det indiske kostholdet er hovedsakelig vegetarisk, men vil bli mer allsidig. Forbruket av kornprodukter forventes å øke, men større forbruk av melk og meieriprodukter, belgfrukter, frukt og grønnsaker vil bidra til et forbedret inntak av næringsstoffer. Fisk vil også være en viktig og voksende proteinkilde. Kjøttforbruket vil vokse sterkt, men fortsette å være blant de laveste i verden.

Det foreligger **store usikkerheter** når det gjelder Indias makroøkonomiske resultater, bærekraften av avlingsvekst og levedyktigheten for de offentlige programmer.

Kommentar når det gjelder makroøkonomiske antagelser

Den makroøkonomiske situasjonen som ligger til grunn for denne utgaven av oversikten, forutsetter en gjennomsnittlig vekst i BNP på 2,2 % pr. år for OECD-landene. De økonomiske utsiktene for mange nye økonomier er robuste, men justeres litt ned i forhold til forrige tiår. De fleste afrikanske økonomier viser kraftig vekst. En sterkere US-dollar vil påvirke konkurransedyktigheten i flere land. Råoljeprisen forventes å nå USD 147 per fat i 2023.

KUNNSKAPSDATABASE

- *OECD Compendium of Agri-environmental Indicators*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264186217-en>
- *Climate Change, Water and Agriculture: Towards Resilient Systems*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264209138-en>
- *Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2014: OECD Countries*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/agr_pol-2014-en

INFOHJØRNET

Tekst og grafikk er hentet fra OECD (2014), *Perspectives on Global Development 2014: Boosting Productivity to Meet the Middle-Income Challenge*, OECD Publishing

DOI: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2014-en

Produktivitet er den neste utfordringen

Den hurtige veksten i framvoksende markeder risikerer å stagnere dersom det ikke foretas tiltak for å skyve fart i produktiviteten.

I mange mellominntektsland er man fjernt fra de inntekter per innbygger som gjelder i OECD: Sterk vekst i løpet av det siste tiåret har betraktelig økt utviklingslandenes andel av den globale økonomi. Men kan man vente seg at denne prosessen vil «flytte velstand» slik at disse landene til slutt konvergere med den gjennomsnittlige inntekten per innbygger i OECD-landene? Etter lang tid med en imponerende fremgang har vekstratene nå begynt å sakne farten i visse av mellominntektslandene. Med de aktuelle ratene er det flere mellominntektsland som ikke vil kunne konvergere med gjennomsnittlig OECD-inntektsnivå før 2050. Utfordringen for disse landene forstørres ytterligere på grunn av nedgangen i Kina, der rask vekst inntil nå har kommet landets naboer og leverandører til gode, spesielt eksportører av naturressurser.

Produktivitetsvekst er nøkkelen: I overgangsfasen opp fra lavinntektsøkonomi økes produktiviteten ved at man flytter arbeidskraft fra sektorer med lav produktivitet, til sektorer med høyere produktivitet. Denne forskyvningen er noen ganger også viktig i mellominntektsland, som for eksempel i India og Indonesia. Men når denne prosessen sakner, er det viktig å fokusere på produktivitetsøkning innen forskjellige sektorer. Denne endringen er tydelig i den samlede produktivitetsveksten i OECD-landene. Den er også tydelig i Kina, som har økt produktiviteten i mange industrier ved å benytte seg av global kunnskap via direkte utenlandske investeringer, og ved å importere kapitalvarer og komponenter.

Men produktivitetsøkningen er langsom: For å oppnå vedvarende konvergens må produktivitetsøkningen skje raskere. I de siste ti årene har produktivitetsøkningen kun hatt en marginal betydning for den økonomiske vekst i flere mellominntektsland. Den var heller ikke tilstrekkelig for å kunne dekke det veldig store gapet i forhold til produktiviteten i utviklede land. I Brasil, Mexico og Tyrkia ble til og med gapet enda større. Kina hadde derimot en imponerende vekst i produktivitet, med rundt 10 % årlig i arbeidsproduktivitet og over 7 % totalfaktorproduktivitet innen produksjon og service. India har også hatt en betydelig stigning i totalfaktorproduktiviteten de siste ti årene, men gapet mellom India og utviklede økonomier er fortsatt stort.

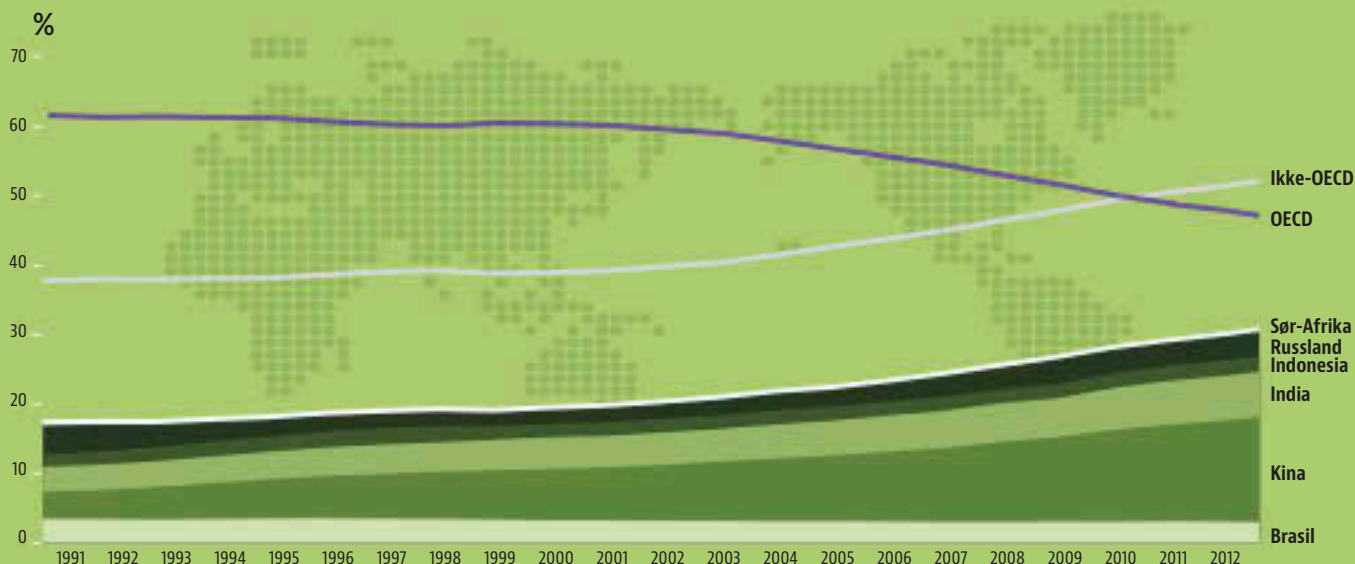
Visse tradisjonelle drivkrefter for vekst har blitt svekket: Det er spesielt viktig å bedre produktiviteten, fordi mange mellominntektsland ikke lenger kan være sikre på de fordelene som vanligvis kommer lavinntektsøkonomier til gode når de rykker opp i mellominntektskategorien. Disse fordelene omfatter blant annet lave lønnskostnader og rask vekst som skyldes utvikling i eksportindustriene som drives av utenlandske investeringer. Dessuten blir demografien i mellominntektslandene mindre gunstig for vekst. Opprykking til mellominntektsstatus fremskyndes ofte av en demografisk utvikling der dødelighetsraten faller raskere enn fødselsraten, slik at antallet personer i arbeidsfør alder øker. Noen regioner har fortsatt et potensiale for å benytte seg av denne demografiske fordelene, blant annet Sør-Asia og Afrika sør for Sahara. Men andre steder er denne demografiske fordelene i ferd med å svinne.

OECD Perspektiver på global utvikling

Utvalgte data

Forskyvning av rikdom

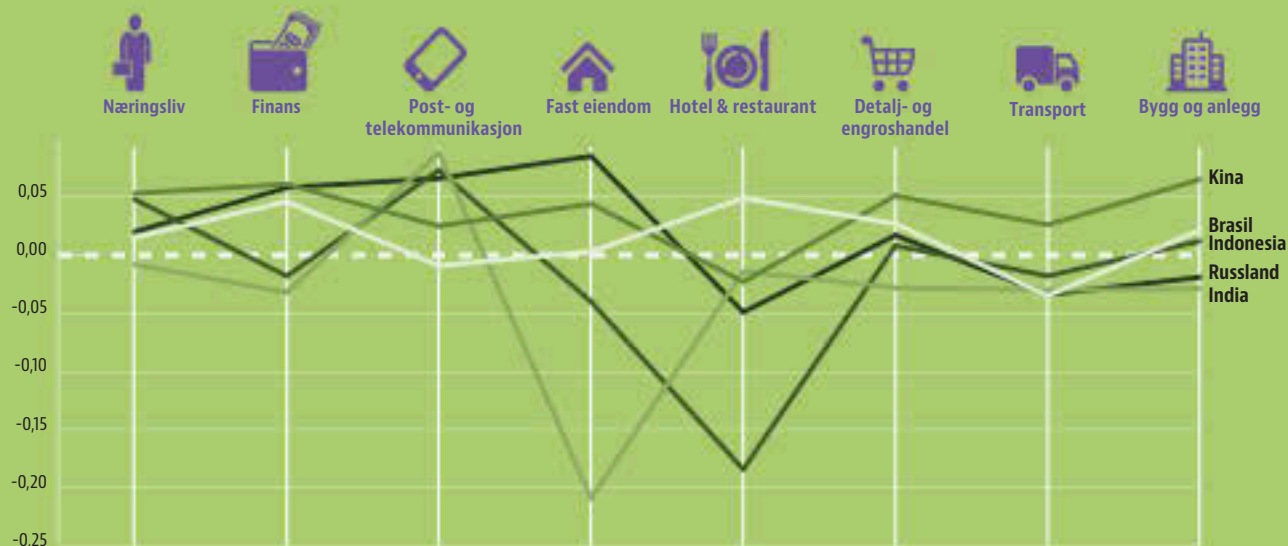
%-andel av globalt BNP uttrykt i PPP (purchasing power parity, kjøpekraftslighet)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933057419>

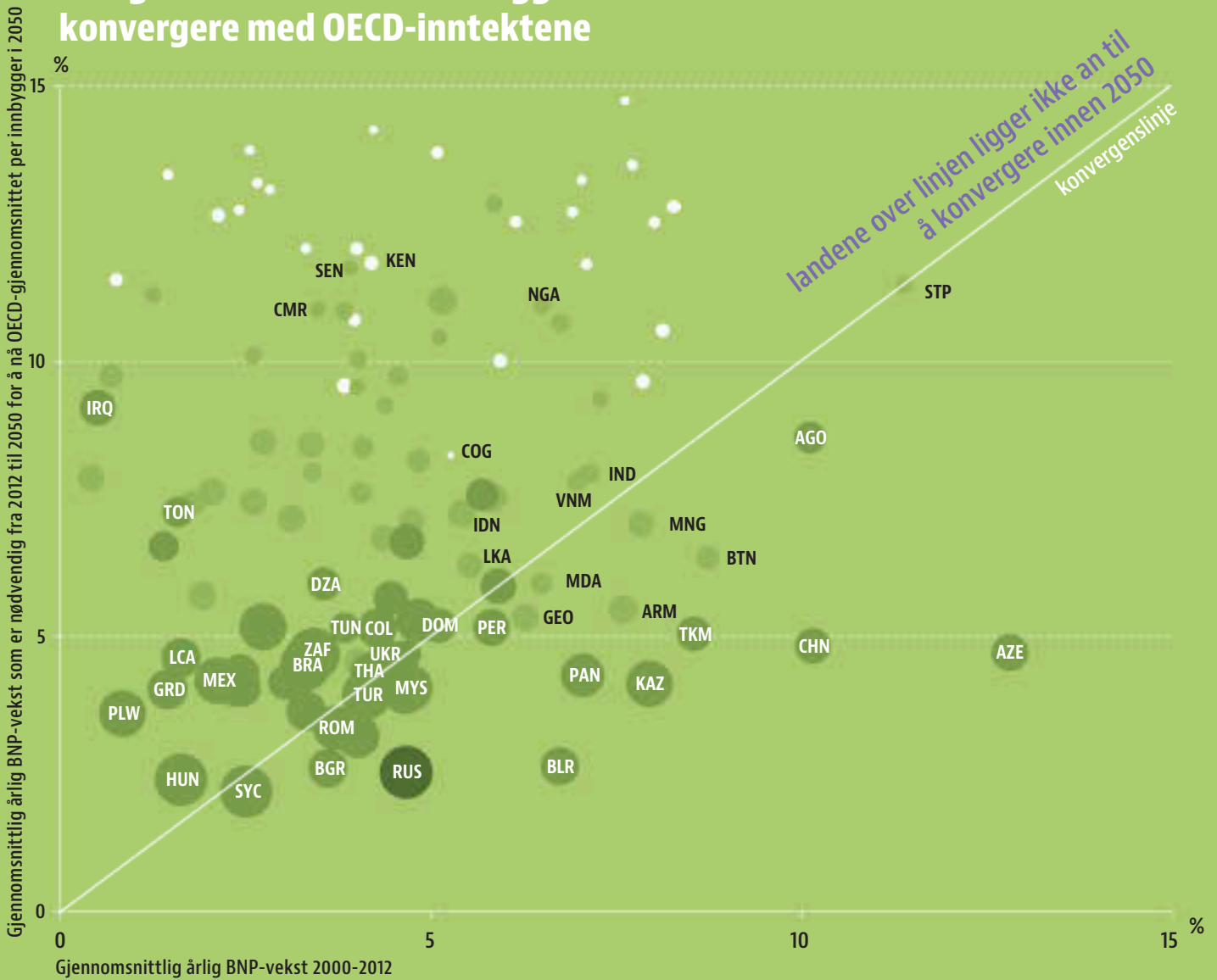
Produktivitetsvekst vanligvis større innen service fremfor produksjon

Arbeidsproduktivitetsvekst innen servicesektoren sammenlignet med produksjon, %-poeng endring 2002-2007

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933058426>

Mange middelinntektsland ligger ikke an til å konvergere med OECD-inntektene

Høy inntekt

Øvre middelinntekt

Nedre middelinntekt

Lav inntekt

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933057533>

ISO-KODER	AGO Angola	BTN Bhutan	DZA Algerie	IRQ Irak	MEX Mexico	PLW Palau	SYC Seychellene	TUR Tyrkia
	ARM Armenia	CHN Kina	GEO Georgia	KAZ Kasakhstan	MNG Mongolia	ROM Romania	THA Thailand	UKR Ukraina
	AZE Aserbajdsjan	CMR Kamerun	GRD Grenada	KEN Kenya	MYS Malaysia	RUS Russland	TKM Turkmenistan	VNM Vietnam
	BGR Bulgaria	COG Kongo	HUN Ungarn	LCA Saint Lucia	NGA Nigeria	SEN Senegal	TON Tonga	ZAF Sør-Afrika
	BLR Hviterussland	COL Colombia	IDN Indonesia	LKA Sri Lanka	PAN Panama	STP São Tomé og Príncipe	TUN Tunisia	
	BRA Brasil	DOM Dominikanske republikk	IND India	MDA Moldova	PER Peru			

Produktivitet er den neste utfordringen

Mellominntektsøkonomier kan få produktiviteten til å skyte fart ved:

Kontinuerlig å diversifisere til sektorer innen landbruk, industri og servicesektor med høyere verditilførsel:

Diversifisering er spesielt viktig i mellominntektsland som opplever stigende lønninger, samt i land med mange naturressurser.

Innovasjon ved hjelp av global knowhow og utvikling av kompetanse i landet:

Selv de mest avanserte mellominntektslandene har fortsatt mye å ta igjen når det gjelder teknologi. Ut over en bedre integrering i det globale handelssystemet og utnyttelse av utenlandsk knowhow gjennom handel, direkte utenlandske investeringer og andre tiltak, må landene utvikle kompetanse for å kunne produsere nye produkter og prosesser som bedre passer deres egne behov og skape egne konkurransefordeler.

Reformering av produkt-, arbeids- og finansmarkedene, og utvikling av kompetanse:

I mange mellominntektsland er utviklingen av konkurransedyktige, innovative virksomheter ofte hemmet av utilstrekkelige forskriftsrammer og mangel på kompetanse.

Fostring av konkurransedyktige tjenestesektorer: Den innenlandske tjenestesektoren kan vokse for å møte behovene fra en voksende middelklasse. Tjenesteytelser kan også øke konkurranseevnen når det gjelder produksjon, og kan være en kilde til eksportinntekter.

De kan også fortsette å utnytte «gamle» vekst drivere ved å:

Flytte arbeidskraft fra sektorer med lav produktivitet til sektorer med høy produktivitet:

Mange mellominntektsland, deriblant India, Indonesia, Iran og Malaysia, har fremdeles mulighet til å dra nytte av at arbeidere innen landbruk, produksjon og service rykker opp i sektorer med høyere produktivitet.

Utnytte maksimalt vekst som ledes av faktorakkumulering:

De fleste mellominntektsland har fremdeles rom for forbedringer i forhold til hvordan de utnytter arbeidskraften, og kan ytterligere akkumulere menneskelig og fysisk kapital. Effektiviteten i utnyttelsen av produksjonsfaktorene kan også bedres.

De kan jobbe med å spre fordelene med veksten ved å:

Sørge for like muligheter: I mange mellominntektsland er fattigdom fortsatt sterkt utbredt og/eller forskjellene når det gjelder inntekt har økt de siste ti årene. Frustrasjoner over levestandarden hos «middelklassen» og den manglende innflytelsen de har når det gjelder

beslutningsprosesser har skapt visse spenninger i en del mellominntektsland. Disse sosiale utfordringene må takles ved å tilby bedre offentlige goder, ved å bedre folks livskvalitet, gi flere jobbmuligheter og sørge for at folk får større innflytelse på økonomien.

Utvikle en effektiv regional politikk ved å støtte opp om en mer rettferdig vekst og redusere regionale forskjeller:

Dette krever at man identifiserer regionale konkurransefortrinn, og at man skreddersyr offentlige tjenester til de lokale behov, med prioritering av fattige områder med tett befolkning.

Øke energieffektiviteten og miljømessig bærekraft:

Diversifisering til mindre energikrevende sektorer og innføring av energieffektive teknologier vil redusere sårbarheten overfor svingninger i energipriser og endringer i regler og preferanser. Dessuten må det tas bedre hensyn til miljømessig bærekraft ved opprettelse av utviklingsstrategier.

De kan gjøre myndighetene mer effektive ved å:

Utvikle en bedre evne til å formulere og implementere planer:

Bedre utdanning av embedsmenn og bedre koordinering på tvers av departementer er avgjørende for å sikre effektiv planlegging og implementering. Dristige strategidringer kan være politisk krevende og kostbare, men ikke i større grad enn det som er tilfelle dersom ingen endringer gjøres. Effektive kommunikasjonsstrategier og riktig planlegging av tid og rekkefølge er avgjørende for å oppnå støtte av så mange parter som mulig med henblikk på implementering av reformene.

KUNNSKAPSDATABASE

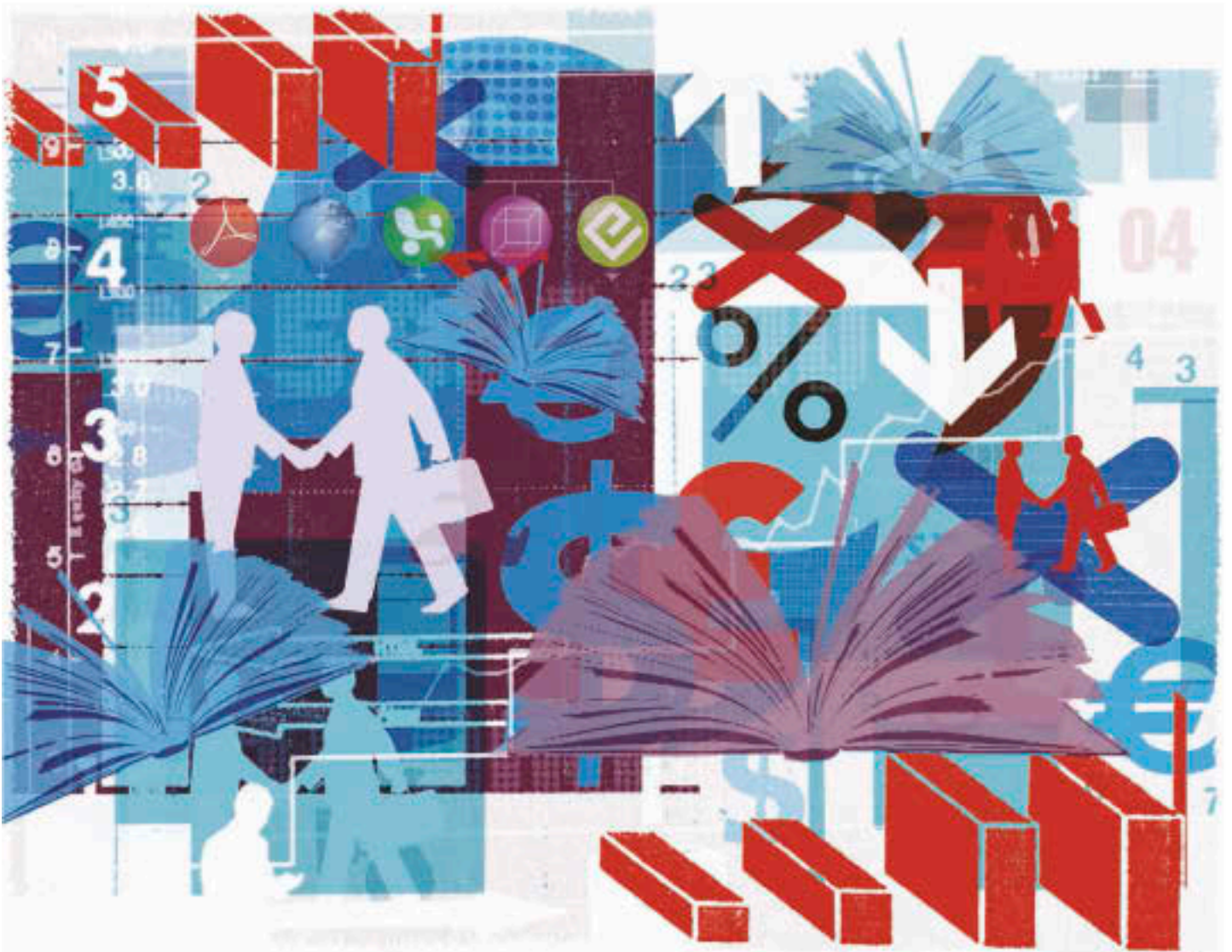
- *African Economic Outlook 2014: Global Value Chains and Africa's Industrialisation*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/aeo-2014-en>
- *Economic Outlook for Southeast Asia, China and India 2014: Beyond the Middle-Income Trap*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/saeo-2014-en>
- *Perspectives on Global Development 2014: Boosting Productivity to Meet the Middle-Income Challenge*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2014-en

BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

OECDiLibrary

OECDs globale kunnskapsdatabase

Mer enn 1 millioner nedlastninger per måned!

2/3 JUNI
2015

OECD FORUM 2015

OECDs offentlige flaggskiparrangement, avholdt sammen med det årlige ministermøtet.

Bli med oss for å debattere de mest presserende sakene på den globale agendaen, og møt ledere fra hele det politiske samfunnet.

Hold av denne datoen!

www.oecd.org/forum